

Biblioteka Kraków na 22. Międzynarodowych Targach Książki w Krakowie

Już 25 października br. w Międzynarodowym Centrum Targowo-Kongresowym EXPO Kraków rozpoczyna się 22. Międzynarodowe Targi Książki w Krakowie. Przez wszystkie dni targowe będzie można zajrzeć na stoisko Biblioteki Kraków, by znaleźć tam informacje o filiach bibliotecznych, ofercie oraz wydawnictwach. Prezentowany będzie miesięcznik *Kraków*, *Informator czytelniczo-kulturalny Biblioteka Kraków*, kwartalnik *Czas Literatury*, *Poeci Krakowa*, *Antologia* oraz *Rocznik Biblioteki Kraków*. Będzie również okazja, by spotkać się z redaktorami wydawanych czasopism.

Ponadto pracownicy Biblioteki zorganizują w Dziecięcej Strefie Warsztatowej zajęcia, na które zapraszamy 26 października w godzinach: 10.00–10.45, 11.00–11.45, 13.00–13.45, 14.00–14.45. Będą to warsztaty edukacyjno-plastyczne, z wykorzystaniem książek nominowanych do Nagrody „Złotej Ciżemki”, przeznaczone dla dzieci w wieku 7–9 lat. Zapisy mailowe pod adresem: metodyczny@biblioteka.krakow.pl.

Serdecznie zapraszamy do udziału w zajęciach oraz odwiedzenia naszego stoiska.

Jolanta Oleksa

22. Międzynarodowe

Targi Książki®

w Krakowie

25-28 października 2018

Narodowe Czytanie z Biblioteką Kraków

Już po raz siódmy we wszystkich kątach kraju zorganizowano pod honorowym patronatem Pary Prezydenckiej akcję Narodowego Czytania. W jubileuszowym roku 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości wydarzenie to przybrało wyjątkowo uroczysty charakter. 8 września czytane były fragmenty powieści *Przedwiośnie* Stefana Żeromskiego oraz teksty należące do kanonu polskiej literatury patriotycznej zebrane w tzw. *Antologii Niepodległości*.

Biblioteka Kraków, w imieniu Gminy Miejskiej Kraków, zaprosiła mieszkańców miasta do udziału w dwóch wydarzeniach. Pierwsze zorganizowano we współpracy z Nowohuckim Centrum Kultury oraz Teatrem Ludowym

w Nowej Hucie. Na scenie obok NCK-u zaaranżowano wnętrze salonu z początku XX wieku, a zaproszeni goście usiedli na tle baneru prezentującego rękopis *Przedwiośnia*. Spotkanie prowadził aktor Tomasz Schimscheiner, a rozpoczęło się ono od symbolicznego przyjazdu, z osiedla Szklane Domy – Krakowskiego Szwadronu Ułanów im. Marszałka Józefa Piłsudskiego pod dowództwem Henryka Bugajskiego. Na deskach scenicznych pojawili się przedstawiciele władz lokalnych, mediów, dyrektorzy instytucji miejskich, aktorzy, wśród

foto: Katarzyna Kornecka

niech byli: Sławomir Pietrzyk – wiceprzewodniczący Rady Miasta Krakowa, Stanisław Moryc – przewodniczący Rady i Zarządu Dzielnicy XVIII Nowa Huta, senator Jerzy Fedorowicz, Małgorzata Bo-

dokończenie na s. 2 →

Niespodziewany koniec lata

Widać, że lato się skończyło. Wrześniowa aura dawała złudną nadzieję, że w tym roku jesienią szaruga nie nadejdzie. A jednak...

Jednak nie ma tego złego, co by na dobre nie wyszło. Długo, chłodne wieczory zachęcają do lektury oraz spotkań w gronie przyjaciół i znajomych.

Biblioteka Kraków rozpoczęła sezon kulturalny od bardzo ciekawych propozycji, które cieszyły się ogromnym zainteresowaniem czytelników. Nie zamierzamy obniżać poziomu.

W październiku po raz kolejny włączymy się w organizację Nocy Poezji, w ramach której przygotowaliśmy bogaty i różnorodny program. Stoisko Biblioteki pojawi się na 22. Międzynarodowych Targach Książki w Krakowie, gdzie będzie można spotkać redaktorów i współpracowników czasopism *Kraków* oraz *Czas Literatury*. Miłośnicy literatury i spotkań autorskich będą mieli możliwość uczestniczyć w zorganizowanych w filiach bibliotecznych dyskusjach z gośćmi 10. jubileuszowego Festiwalu Conrada. W Salonie Literackim *Pod Gruszką* będziemy gościli Jolantę Sosnowską, Jerzego Gizelę, Jerzego Fedorowicza i znakomitą reporterkę Małgorzatę Szejnert.

Dla miłośników bardziej kameralnych i intymnych spotkań ze słowem dobrą wiadomością będzie informacja, że w najbliższych dniach na biblioteczne półki trafi kolejna dostawa nowości wydawniczych. Mam nadzieję, że znajdą Państwo tytuły, na które czekacie.

Wszystkie podejmowane przez nas działania są odpowiedzią na potrzeby i oczekiwania Czytelników. Dbamy nie tylko o wysoką jakość gromadzonych zbiorów i oferowanych usług bibliotecznych, ale też o przestrzeń, którą oddajemy do Państwa dyspozycji. W październiku uruchomimy po remoncie kolejne dwie filie, funkcjonującą od lat w Mydlnikach Filię nr 23 przy ul. Balickiej 297 oraz przeniesioną do budynku dawnego dworca PKP na Placu Jana Nowaka-Jeziorańskiego Filię nr 3.

Izabela Ronkiewicz-Brağiel

Krakowska Książka Miesiąca Października 2018

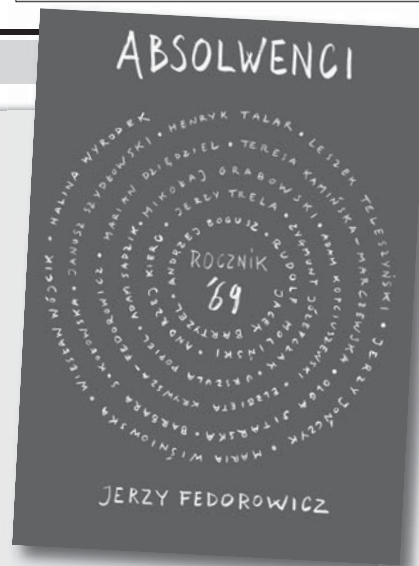

Krakowska
Książka
Miesiąca

Autor nagrodzonej książki, Jerzy Fedorowicz – obecnie polityk, senator RP z ramienia Platformy Obywatelskiej – jest absolwentem Państwowej Wyższej szkoły Teatralnej im. Ludwika Solskiego w Krakowie (obecnie Akademia Sztuk Teatralnych im. Stanisława Wyspiańskiego) z roku 1969. Wówczas, z gmachu szkoły mieszczącej się przy ul. Starowiślniej (wtedy Obrońców Stalingradu), młodzi aktorzy wyszli zawiązać świat, a właściwie sceny teatralne i filmowe plenery. Byli to: Mikołaj Grabowski, Adam Kopciuszewski, Rudolf Moliński,

Janusz Szydłowski, Henryk Talar, Andrzej Bogusz, Marian Dziędziel, Zygmunt Józefczak, Teresa Marczeńska, Urszula Popiel, Adam Sądziak, Leszek Teleszyński, Jerzy Trela, Maja Wiśniowska i Wiesław Wójcik. Dziś rozmówcy Jerzego Fedorowicza, dojrzały ludzie, wyśmienici artyści sceniczni i filmowi oraz niekiedy pedagodzy. Na stronach swej książki Fedorowicz rozmawia z nimi o pracy aktora. Rozmowy przetkane są wspomnieniami oraz anegdotami, jakie przez lata powstawały o nich. Dzięki tej książce z przyjemnością wkraczamy w świat aktorów, pełen barw, sukcesów i porażek, ale nader wszystko ciężkiej pracy. Pewnie niejednen z czytelników, po lekturze książki, bez żalu zasiądzie w teatralnym fotelu, ciesząc się, że jest tylko widzem...

Janusz M. Paluch

Irena Sendlerowa, matka ocalonych dzieci

Na wniosek Rzecznika Praw Dziecka Sejm RP ustanowił 2018 r. Rokiem Ireny Sendlerowej, chcąc w ten sposób *oddać hołd tej, która z największym poświęceniem działała na rzecz drugiego człowieka*. Urodzona w 1910 r., córka otwociego lekarza, zaangażowana była w czasie II wojny światowej w konspirację. W 1942 r., kiedy powstała Rada Pomocy Żydom *Żegota*, została szefową referatu dziecięcego. Przebrana za pielęgniarkę, z przepustką pracownika opieki społecznej zarządu miejskiego w Warszawie, zanosila do getta leki, jedzenie i pieniądze. Organizowała akcje przemywania żydowskich dzieci i umieszczania ich w polskich rodzinach, sierocińcach i klasztorach. Informacje na temat tożsamości uratowanych dzieci zapisywała szyfrem i zakopywała w sobie znanych miejscach w zakręcanym słoiku. Kres jej działalności położył areszt i więzienie na Pawiaku, skąd została uratowana przez *Żegotę*. W czasie Powstania Warszawskiego była sanitariuszką. Po wojnie prowadzony przez Sendlerową rejestr uratowanych dzieci pozwolił na poznanie przez nie swojego pochodzenia i odnalezienie bliskich. W 1965 r. Instytut Yad Vashem uhonorował ją medalem Sprawiedliwy Wśród Narodów Świata. W 2003 r. odznaczono

na została Orderem Orła Białego, a w 2007 r., na wniosek dzieci, otrzymała Order Uśmiechu. Dzięki jej działaniom uratowano z getta blisko 2500 dzieci. Do końca życia twierdziła, że mogła zrobić więcej. Zmarła w 2008 r.

Polecamy wybór książek o Irenie Sendlerowej, znajdujących się w zbiorach Biblioteki Kraków:

- 📖 Mieszkowska A., *Dzieci Ireny Sendlerowej*.
- 📖 *Matka dzieci Holocaustu: historia Ireny Sendlerowej*, oprac. A. Mieszkowska.
- 📖 Mieszkowska A., *Prawdziwa historia Ireny Sendlerowej*.
- 📖 Bikont A., *Sendlerowa: w ukryciu*.
- 📖 Mayer J., *Życie w słoiku: ocalenie Ireny Sendler: jak nastolatki z Kansas odkryły i uratowały od zapomnienia polską bohaterkę Holocaustu*.
- 📖 Czerwińska-Rydel A., *Listy w butelce. Opowieść o Irenie Sendlerowej*.
- 📖 Piątkowska R., *Wszystkie moje mamy*.
- 📖 Morvan J.-D., Tréfouël S., *Irena. [Tom 1], Getto*.

Dostępność książek można sprawdzić w katalogu Biblioteki Kraków na stronie www.biblioteka.krakow.pl

Anna Grychowska

Narodowe Czytanie z Biblioteką Kraków

→ dokończenie ze s. 1

gajewska – dyrektor Teatru Ludowego, Jerzy Fedorowicz Jr – zastępca dyrektora Teatru Ludowego, Jerzy Friediger – dyrektor Szpitala Specjalistycznego im. Stefana Żeromskiego, Jan Franczyk – redaktor naczelny *Głosu. Tygodnika Nowohuckiego*, Anna Mroczkowska – dyrektor Szkoły Podstawowej nr 88 oraz aktorzy Teatru Ludowego – Krzysztof Górecki oraz Paweł Kumięga, który wcielił się w postać Cezarego Baryki.

Drugie wydarzenie zorganizowano na Placu Jana Nowaka-Jeziorańskiego, dzięki współpracy z Centrum Handlowym Galeria Krakowska, Polska HistoryLand, Muzeum Fotografii w Krakowie oraz Creative Group 303. Widowisko prowadził aktor Krzysztof Jędrysek, a rozpoczęło się od występu Chóru I LO im. Bartłomieja Nowodworskiego w Krakowie i Chóru Absolwentów I LO w Krakowie KANON pod batutą Ryszarda Żróbka. Wśród czytających znaleźli się: Bogusław Kośmider – przewodniczący Rady Miasta Krakowa, Katarzyna Olesiak – dyrektor WKiDN UMK, Joanna Schoen – scenograf Teatru Bagatela, Katarzyna Jędrzejczyk-Kiełbasa – dyrektor Szkolnego Teatru Virtus Ver-

bum działającego przy Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 12 im. Stefana Żeromskiego, aktorzy: Jerzy Trela, Ewa Kaim, Krzysztof Grygier oraz Piotr Urbaniak, który czytał kwestie Cezarego Baryki. Klamrą spinającą wydarzenie był ponowny występ Chórów.

Oba wydarzenia uświetnił także występ Marty Bizoń, która po mistrzowsku wykonała piosenki z okresu międzywojennego. Najczęściej zadawanym pytaniem w tygodniu poprzedzających wydarzenia, było – która wersja *Przedwiośnia* będzie czytana. Fanów newsów zawiedzimy, czytaliśmy oryginalną treść powieści. Uczestnicy wysłuchali rozdziału poświęconego wizji *szklanych domów* oraz utwory poetyckie zamieszczone w *Antologii*.

Serdeczne podziękowania należą się czytającym, słuchaczom, partnerom wydarzenia, a także uczniom ze Szkoły Podstawowej nr 88 im. Stefana Żeromskiego oraz młodzieży z Zespołu Szkół nr 12 im. Stefana Żeromskiego, którzy zapraszali przechodniów na wydarzenie rozdając ulotki i okolicznościowe przypinki. Na kolejną edycję Narodowego Czytania zapraszamy za rok.

Paulina Knapik

Filia nr 12
ul. Łąkowa 27

Biblioteka
Kraków

Filia Miejskiej Biblioteki Publicznej nr 34 przy ulicy Wieczystej 13 została otwarta 16 grudnia 1964 roku. W osiedlu Wieczysta dotychczas czynny był punkt biblioteczny. Filia przejęła z punktu księgozbiór i czytelników. Księgozbiór liczył wówczas 1348 woluminów. Zarejestrowanych było 208 czytelników.

W 1967 roku wydzielono Dział dla Dzieci, w którym zorganizowano Koło Młodych Przyjaciół Biblioteki. Koło organizowało konkursy oraz zajęcia dla dzieci i młodzieży. Prowadzono również wieczory bajek oraz lekcje biblioteczne. Biblioteka z każdym rokiem wzbogacała księgozbiór, zwiększała się także liczba nowych czytelników – zarówno dorosłych, jak i dzieci.

Od początku istnienia pracownicy filii nawiązali współpracę z mieszczącą się naprzeciwko Szkołą Podstawową nr 114 im. A Fiedlera. Współpraca ta jest utrzymywana do dnia dzisiejszego. Wspólnie organizowane są spotkania dla dzieci, a także coroczny konkurs geograficzny z okazji Dni Patrona Szkoły. W późniejszym czasie zmieniono nazwę ulicy na Łąkową. W 1994 roku utworzono Śródmiejską Bibliotekę Publiczną, filia otrzymała numer 10, a po utworzeniu Biblioteki Kraków numer 12.

Placówka podzielona jest na dwa działy – dla dorosłych i dla dzieci. W obrębie działu dla dorosłych znajduje się czytelnia oraz dwa stanowiska komputerowe. Czytelnicy mogą przejrzeć aktualną prasę oraz obejrzeć ko-

lorowe czasopisma. W dziale dla dzieci na najmłodszych czekają kolorowanki, gry planszowe oraz puzzle. Dostajemy dużo dziecięcych książek w darze od czytelników, w związku z tym wyodrębniony został kącik malucha, w któ-

rym znajdują się książki w twardych oprawkach oraz te do nauki czytania. W okolicy powstają nowe osiedla, a co za tym idzie – przedszkola oraz dziecięce kluby. Staramy się organizować spotkania dla dzieci, lekcje biblioteczne, głośne czytanie. Jesteśmy otwarci na potrzeby małych i dużych Czytelników. Dużym zainteresowaniem zawsze cieszyły się warsztaty z aktorami Teatru Groteska oraz przedstawienia teatralne. Biblioteka włącza się w organizowanie Dni Dzielnicy III. Na chwili

obecną księgozbiór liczy 15 275 woluminów, jest bardzo różnicowany, staramy się być zawsze na bieżąco i odpowiadać na potrzeby Czytelników. Serdecznie zapraszamy do Filii nr 12 przy ulicy Łąkowej 27!

Agnieszka Nodzyńska
Fot. Archiwum Biblioteki
Kraków

Polscy Ormianie w drodze do niepodległej Polski

9–10 października 2018

9 października 2018 godz. 14.00–17.30 Sala Obrad Rady Miasta Krakowa im. Stanisława Wyspiańskiego

Uroczystość otwarcia

Moderator: dr Stanisław Dziedzic – Dyrektor Biblioteki Kraków;
powitanie przybyłych gości

- 14.00 Prezydent Miasta Krakowa, prof. dr hab. Jacek Majchrowski – inauguracja konferencji
Jego Ekscelencja Ambasador Republiki Armenii w Polsce, Edgar Ghazaryan – inauguracja konferencji
Wystąpienia Patronów Honorowych
- 14.30 Dr hab. Andrzej A. Zięba: *Przemiany tożsamości narodowej Ormian w dobie walk o niepodległość Polski, schyłek XVIII – połowa XX wieku*
- 15.00 Prof. dr hab. Krzysztof Stopka: *Żołnierski etos Ormian w dawnej Polsce (XIV–XVIII wiek)*
- 15.30 – 16.00 Przerwa kawowa
- 16.00 Dr Stanisław Dziedzic: *Arcybiskup Józef Teodorowicz a sprawa niepodległości Polski*
- 16.30 Prof. dr hab. Franciszek Ziejka: *Karol Antoniewicz – przedziwne losy lwowskiego Ormianina – Polaka*
- 17.00 – 17.30 Dyskusja

10 października 2018 godz. 10.00 – 14.30 Sala Fontany Klubu Dziennikarzy „Pod Gruszką” Biblioteki Kraków

Moderator: Janusz Paluch, Biblioteka Kraków

- 10.00 Prof. George A. Bournoutian: *The Emergence of the Present-day Armenian State*
- 10.30 Andrzej Krzeczunowicz: *Kornel Krzeczunowicz – wkład w niepodległą Polskę*
- 11.00 Monika Agopsowicz: *O, kochana Ojczyzno, jako żeś zniszczona! Ormiańscy wygnańcy z Kamieńca 1673 roku wobec Polski*
- 11.30 – 12.00 Przerwa na kawę
- 12.00 Prof. dr hab. Krzysztof Dybciak: *Patriotyczne przestrzenie w twórczości Zbigniewa Herberta*
- 12.30 Dr hab. Ewa Danowska: *Wiadomości o polskich Ormianach ze zbiorów rękopiśmiennych Biblioteki Narodowej, PAN i PAU w Krakowie*
- 13.00 Krzysztof Stefanowicz: *Kajetan Stefanowicz – żołnierz i artysta*
- 13.30 Dr Tadeusz Skoczek: *Dawid Abrahamowicz jako przedstawiciel ugrupowania Podolaków i jego służba dla Polski*
- 14.00 – 14.30 Dyskusja

Wystawa

Ormianie Semper Fidelis – w drodze ku niepodległości

Konferencji towarzyszyć będzie wystawa *Ormianie Semper Fidelis – w drodze ku niepodległości*, udostępniona przez Muzeum Niepodległości w Warszawie.

9 X 2018 godz. 12.00 – uroczyste otwarcie wystawy w Sali Obrad w budynku dawnego Magistratu Podgórskiego przy Rynku Podgórskim 1. Ekspozycję będzie można zobaczyć w tym miejscu do 11 X 2018.

12 – 21 X 2018 wystawę będzie można zobaczyć w Centrum Sztuki Współczesnej Solvay w Krakowie przy ul. Zakopiańskiej 62.

Projekt jest realizowany przez Bibliotekę Kraków w partnerstwie z Urzędem Miasta Krakowa i Muzeum Niepodległości w Warszawie

Współorganizator konferencji:

Prezydent Miasta Krakowa, prof. Jacek Majchrowski

Honorowy Patronat:

Uniwersytet Pedagogiczny,
Uniwersytet Jagielloński

Dofinansowano ze środków
Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu
„Kultura – Interwencje 2018”

Kalendarium imprez

Salon Literacki Biblioteki Kraków
Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”
ul. Szczepańska 1

4 października

„Podróż sentymentalna autobusem 159” – godz. 18.00

Wieczór autorski Jerzego Gizelli – polskiego poety, krytyka literackiego, dr. nauk humanistycznych.

Prowadzenie: Lech Urbanowski

11 października

„Hetman Chrystusa” – godz. 18.00

Wieczór autorski Jolanty Sosnowskiej – absolwentki Wydziału Dziennikarstwa Uniwersytetu Warszawskiego. Autorka ma na koncie kilkadziesiąt autorskich publikacji oraz tłumaczeń na i z języków obcych.

Prowadzenie: dr Stanisław Dziedzic

18 października

„Wręczenie Nagrody Krakowskiej Książki Miesiąca Października” – godz. 18.00

Absolwenci. Rocznik '69 Jerzy Fedorowicz”

Jerzy Feliks Fedorowicz – aktor teatralny i filmowy, reżyser teatralny, poeta, długoletni dyrektor Teatru Ludowego w Krakowie.

25 października

„Wyspa Węży” – godz. 18.00

Wieczór autorski Małgorzaty Szejnert – dziennikarki, długoletniej szefowej działu reportaży w *Gazecie Wyborczej*.

Oferta kulturalno-edukacyjna filii Biblioteki Kraków

Zajęcia regularne

„E-senior” – każdy czwartek godz. 11.00–15.00

Filia nr 21 / Wypożyczalnia dla Dorosłych

ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

Cykl indywidualnych warsztatów dla dorosłych mających na celu rozwiązywanie wszelkich problemów związanych z obsługą urządzeń mobilnych: smartfonem, tabletem oraz komputerem. Nie są prowadzone zajęcia z obsługi bankowości internetowej. Konieczne wcześniejsze zapisy w filii.

„E-Senior” – każdy czwartek godz. 12.00

Filia nr 49

os. Tysiąclecia 42, tel. 12 648-50-69

Uczestnicy zostaną zapoznani z podstawami obsługi komputera, programów tekstowych i graficznych oraz sprawnego wyszukiwania informacji w Internecie. Konieczne wcześniejsze zapisy telefoniczne lub osobiste w filii.

1 października

„Zbieramy zakrętki” – w godzinach otwarcia biblioteki do 31 października 2018 roku

Filia nr 21

ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

Filia nr 21 jest oficjalnym punktem zbiórki plastikowych zakrętek dla Fundacji Bez Tajemnic. Głównymi celami akcji są: bezinteresowna pomoc niepełnosprawnym dzieciom, podnoszenie świadomości ekologicznej oraz zbiórka surowca wtórnego.

„Z ortografią i poprawną polszczyzną na co dzień” – w godzinach otwarcia biblioteki do 31 października 2018 roku

Filia nr 49

os. Tysiąclecia 42, tel. 12 648-50-69

Zajęcia literacko-edukacyjne dla dzieci w wieku wczesnoszkolnym. Uczestnicy zmierzają się z zagadkami językowymi i ortograficznymi oraz spróbują wyartykułować trudne wyrazy. Terminy uzgadniane są na bieżąco z zainteresowanymi osobami.

3 października

„Niepodległość w poezji” – godz. 11.00

Filia nr 54

os. Młodości 8, tel. 12 644-13-22

Uczestnicy spotkania wysłuchają wybranych tekstów poetyckich, nawiązujących do idei wolności i niepodległości wykazanych w prezydenckiej *Antologii Niepodległości*.

„Basia i biblioteka – głośne czytanie dla maluchów” – godz. 17.00

Filia nr 48

os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

Podczas spotkania dzieci wysłuchają fragmentu książki *Basia i biblioteka* Zofii Staneckiej oraz zapoznają się z pracą bibliotekarza. W trakcie zajęć przewidziano wykonanie pracy plastycznej.

4 października

„Magiczna olimpiada” – godz. 9.00 i godz. 10.45

Filia nr 35

ul. Chałubińskiego 47, tel. 797-024-005

Podczas zajęć uczestnicy zostaną podzieleni na dwie drużyny: Pana Twardowskiego i Pana Krzysztofora. Rywalizować będą w różnych konkurencjach m.in.: *Siła w linie mocy, Kogut zapiał, Kosmos pana Twardowskiego, Tajemniczy koszyk* i inne. W przypadku ładnej pogody zajęcia odbędą się w bibliotecznym ogrodzie.

„Nasze zwierzaki” – godz. 9.30

Filia nr 54

os. Młodości 8, tel. 12 644-13-22

Głośne czytanie opowiadań o zwierzętach dla dzieci w wieku przedszkolnym.

„Zwierzęta – bohaterowie literaccy” – godz. 10.00

Filia nr 19

ul. Łokietka 267, tel. 797-301-017

Spotkanie dla dzieci w wieku wczesnoszkolnym z okazji Światowego Dnia Zwierząt. W trakcie zajęć uczestnicy wyszukują przykładowe książki o zwierzętach, dostępne w bibliotece, oraz zilustrują wybraną opowieść.

„Nie-ludzki lekarz, czyli czym zajmuje się weterynarz?”

– godz. 10.00

Filia nr 20

ul. Opolska 37, tel. 797-301-027

Zajęcia dla najmłodszych czytelników z okazji Światowego Dnia Zwierząt mające na celu zapoznanie uczestników z pracą weterynarza i jego rolą. Do zajęć wykorzystane zostaną książki o zwierzętach m.in. *Misia i jej mali pacjenci* Anieli Cholewińskiej-Szokolik oraz *Basia, Franek i zwierzaki* Zofii Staneckiej.

„Miejsca magiczne – wernisaż wystawy fotografii Marty Zielińskiej”

– godz. 17.00

Filia nr 25

ul. Fałata 2, tel. 797-301-002

Wernisaż wystawy fotografii Marty Zielińskiej, absolwentki Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie na Wydziale Grafiki. Przygodę z fotografią rozpoczęła wiele lat temu, zawodowo zajmuje się również malarstwem. Ma na koncie wiele wystaw w kraju i na świecie.

„W moim świecie – wernisaż wystawy” – godz. 18.00

Filia nr 21 / Czytelnia Naukowa

ul. Królewska 59, tel. 797-301-022

Wernisaż wystawy prac Sylwii Dulnej.

5 października

„Co mogą smoki, a czego nie, zaraz dowiesz się!” – godz. 10.00

Filia nr 37

ul. Sztudyngera 5, tel. 797-024-018

Spektakl w wykonaniu Teatru Otwartego TO. Historia przyjaciół Smoczka Obiboczka i Skrzacika Pomponika – mieszkańców leśnej polany. W programie zabawne sytuacje, tajemnicza Biblioteka oraz nauka kultury osobistej i dobrego wychowania.

„Impoderabilia – wieczór poezji Magdaleny Węgrzynowicz-Plichty” –

godz. 18.00–19.00

Filia nr 26

ul. Komorowskiego 11, tel. 797-301-003

Magdalena Węgrzynowicz-Plichta – poetka, socjolog, pedagog, redaktor, wydawca. Urodzona w Warszawie, mieszka w Krakowie. Od 2004 roku prowadzi Wydawnictwo SIGNO. Autorka ośmiu tomów wierszy: *Doznania, Anemony, Łaptaki, Kalkomanie, Pokolenia, Miraże, Artefakty, Imponderabilia*. Jest współtwórczynią pięciu spektakli poetycko-muzycznych. Od debiutu w 1998 r. pisze i publikuje poezję oraz prozę, ma na swoim koncie także opracowania redakcyjne, wywiady i omówienia krytyczne. Należy do Stowarzyszenia Promocji Polskiej Twórczości, Stowa-

Pod patronatem Biblioteki Kraków

Lalkarz z Krakowa R.M. Romero

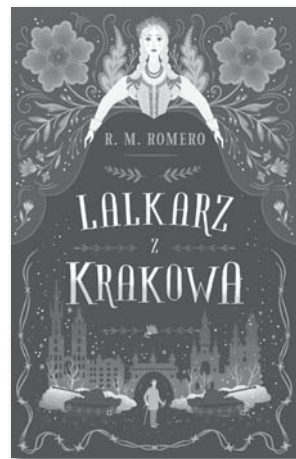
pod patronatem Biblioteki Kraków i KrakowCzyta.pl

Lalkarz z Krakowa to ponadczasowa opowieść, w której baśni i elementy folkloru splatają się z historią. Pokazuje, że nawet w najmroczniejszej sytuacji można odnaleźć nadzieję i przyjaźń...

Polska, Kraków, rok 1939. Za sprawą magii w pewnym sklepie z zabawkami ożywa mała lalka o imieniu Karolina. Karolina zaprzyjaźnia się z Lalkarzem, właścicielem sklepu – miłym, złamanym przez życie człowiekiem. Kiedy okupacja niemiecka zasnuwa cieniem miasto, Karolina i Lalkarz postanawiają za pomocą czarów uratować przed strasliwym niebezpieczeństwem swoich żydowskich przyjaciół, bez względu na ryzyko...

R.M. Romero wspaniale splata elementy baśni i kultury ludowej z wydarzeniami historycznymi, by pokazać, jak wielka jest siła miłości i obecna w każdym z nas wola przetrwania, nawet w najmroczniejszych czasach.

Debiutancą powieści R.M. Romero, w przekładzie Marty Dudy-Gryc, kierowana jest do młodych czytelników w wieku 9–12 lat. Książka wydana nakładem Wydawnictwa Galeria Książki już wkrótce będzie dostępna w filiach Biblioteki Kraków.

Premiera: 3 października

Źródło opisu: <https://galeriaksiążki.pl/pl/p/Lalkarz-z-Krakowa/277>

Żołnierska nuta...

Na 100-lecie odzyskania niepodległości Polski, Marek A. Koprowski podjął niemały trud napisania książki *Legiony. Droga do legendy. Przed wyruszeniem w pole 1906–1914*. Druga część tej opowieści ma ukazać się jeszcze w tym roku. Autor w bardzo przystępny sposób ukazuje podłoże ruchów narodowowyzwoleńczych, jakie istniały i powstawały w początkach XX wieku na ziemiach polskich znajdujących się pod zaborami. Ich rozwój i metody osiągania zamierzonych celów, od aktów zamachów terrorystycznych po regularne oddziały wojskowe. Gdybym miał nadać motto w tej książce, skreśliłbym słowa: *cel uświęca środki*.

Celem była niepodległość Polski. Taki cel wyznaczały różne środowiska działające w państwach zaborczych, przez co drogi dojścia były jakże odmienne. Od legalistycznych po ścieżki rozboju, zakłamania i oszustwa, nie-subordynacji, na co warunki wojny dają właściwie nieograniczone przyzwolenie. Podczas wojny obowiązuje prawo pięści, przemocy, siły. A patrząc na regiony świata współcześnie ogarnięte wojną, stwierdzimy, że nic się w tej materii nie zmieniło. Nic dziwnego, że politycy niepodległościowi w zaborach szukali sprzymierzeńców w odzyskaniu niepodległości u swych gniebicieli. Oni mieli broń i siłę sprawczą legalnego powołania polskich oddziałów wojskowych. Nie ma się też co dziwić, że prosty lud nie wspierał ruchów niepodległościowych. Wszak cały ciężar wojny, a wcześniej kar za

powstania, spadały na jego barki. Od zawsze boimy się zmian, wszak *lepsze znane zło, niż nieznane dobro...* Książka Marka A. Koprowskiego, którą autor poświęca pamięci Edwarda Kleszczyńskiego, który poszedł do boju w 1914 r., a wrócił jako major w 1921 r., to lektura obowiązkowa każdego, kto interesuje się Polską. Nie sądzę, by autor chciał obalać mity i legendy, ale też ich nie podtrzymuje. Swą opowieść wspiera wspomnieniami najważniejszych postaci z tamtych czasów. Tych relacji nie da się podważyć. Sięga też śmiało do najważniejszych, często jednak mało znanych dokumentów.

Najlepiej niepodległościową działalność definiuje pieśń legionowa Tadeusza Biernackiego: *Legiony to żołnierska nuta, / Legiony to straceńców los! / Legiony to żołnierska buta, / Legiony to ofiarny stos...* Nic dodać, nic ująć...

Janusz M. Paluch

Marek A. Koprowski, *Legiony. Droga do legendy. Przed wyruszeniem w pole 1906–1914*, Wydawnictwo Replika, Zakrzewo 2018

Nieoczywista dziwność świata ubrana w słowa

Najgorsze bywa to, co powtarzalne, rytmiczne, niezmiennie, przewidywalne, nieuchronne i bezwładne – to, na co się nie ma wpływu, a co chwyta w swoje klepszcze i targa ze sobą do przodu.

O. Tokarczuk

Napisać, że Olga Tokarczuk jest wybitną polską pisarką, to jakby nic nie napisać. Laureatka wielu prestiżowych nagród, w tym dwukrotnie Nagrody Literackiej Nike za powieść *Bieguni* (2008) oraz za *Księgi Jakubowe* (2015), uhonorowana Nagrodą The Man Booker International Prize 2018 za powieść *Bieguni*. Tokarczuk to pisarka przenikliwa, obserwująca, nieszablona, zaskakująca, bezkompromisowa, nie dająca się zamknąć w żadne ramy. W najnowszej książce *Opowiadania bizardne* zabiera czytelników w niezwykłą wyprawę do świata jawy, snu, tajemniczości, groteski, fantastyki, a nawet grozy.

Jednolity pod względem artystycznym, stylistycznym i językowym, różnica pojawia się w jakości opowiadań oraz ich tematyce. Jedne są pod tym względem lepsze, drugie ciut gorsze, jedne ciekawsze, inne nieco mniej, ale dzięki tej różnorodności każdy może znaleźć tutaj coś dla siebie.

Mnie najbardziej przypadło do gustu opowiadanie *Przetwory*. To opowieść o matce, która tak kocha i przewiduje, że wybiera dla swojego syna coś, co wydawałoby się straszne, ale tak naprawdę dla niego okazuje się być wybawieniem. Tokarczuk pisze, że matki bezwarunkowo kochają swoje dzieci, po to zresztą są, żeby kochać

Zbiór składa się z dziesięciu opowieści i już sam jego tytuł przyciąga uwagę. *Bizarre* to słowo pochodzące z języka francuskiego i oznaczające coś dziwnego, niezwykłego, śmiesznego. Część opowiadań toczy się w rzeczywistym świecie, niektóre w wymyślnym. Oba światy pisarka, w swoim niepowtarzalnym stylu, zgrabnie przeplata i łączy. Każde z opowiadań przedstawia, jak zawiłe mogą być ludzkie losy i że nic w życiu nie jest takie oczywiste. *Człowiek, którego widzisz, nie dlatego istnieje, że go widzisz, ale dlatego, że to on na ciebie patrzy*. Autorka pisze o względności wszechrzeczy i o tym, że wszystko zależy od strony, z której patrzymy na dane przedmioty, zjawiska, ludzi. Widać w tym zarówno jej dystans do świata, jak i do samej siebie. Uważa, że są rzeczy gorsze niż śmierć, na przykład trwanie w codzienności, która jest nie do zniesienia. Niektóre z opowiadań są jakby niedopowiedziane, z powodzeniem mogłyby stać się załącznikiem dłuższej historii. Cały zbiór jest

i wybaczać. Ta opowieść według mnie idealnie ukazuje niezwykłą, choć makabryczną zapobiegliwość matki.

Olga Tokarczuk potrafi prowadzić narrację w taki sposób, że czytelnik podąża za nią jak zaczarowany. Snuje niesamowite wizje przyszłości: klonowanie, żywność hodowana w inkubatorach, bakterie rozkładające plastik, eony, egony, egotony, transfugacja. Pisarka to wszystko skrzętnie zbiera, przyprawia dużą dozą czarnego humoru i gotuje w jednym kotle, mieszając pięknym językiem, stylem, niebanalną treścią jak warząchwia, a rezultatem tego jest wyśmienita literacka potrawka. Czy jednak będzie to lektura smaczna czy niestrawna, o tym już muszą Państwo przekonać się sami.

Małgorzata Koźma

Tokarczuk O., *Opowiadania bizardne*, Kraków: Wydawnictwo Literackie, 2018.

rzyszenia Academia Europaea Sarbiewiana, Stowarzyszenia Przyjaciół Twórczości Jana Kasprzowicza; jest honorową członkinią Janowskiego Klubu Literackiego i Sądeckiego Klubu Literackiego.

6 października – NOC POEZJI

„Przyjaciele odchodzą” – godz. 10.00

Filia nr 45 / Czytelnia i Wypożyczalnia Popularnonaukowa
ul. Teligi 24, tel. 797-024-019

Pokaz, zarejestrowanego na DVD przedstawienia Narodowego Starego Teatru im. Heleny Modrzejewskiej *Przyjaciele odchodzą* Tadeusza Malaka, poświęcony pamięci Zbigniewa Herberta. Spotkanie kierowane do seniorów.

„FILMOWY MARATON POETYCKI: Ogrody Herberta” – godz. 12.00
Kino „Pod Baranami”

Rynek Główny 27

Projekcja pięciu filmów z serii *Ogród barbarzyńcy* inspirowanej twórczością Zbigniewa Herberta (reż. Piotr Załuski)

FILM I: *POETA DOCTUS*

Film powstały na podstawie eseistycznej prozy Zbigniewa Herberta zawartej w tomie *Barbarzyńca w ogrodzie* i twórczości poetyckiej ostatnich lat życia artysty. Piotr Załuski, Maciej Wielowiejski, Andrzej Krupski, Piotr Orłowski, Rafał Sobczak, Marek Staško, Marcin Idziński i Andrzej Cecota zastanawiają się nad przyczynami fascynacji Herberta kulturą śródziemnomorską oraz istotą i sensem docierania do poetyckich celów. Autor wykorzystał też z nagrań archiwalnych wypowiedzi samego Herberta. Atrakcyjną ilustracją tematu są recytacje wierszy poety w wykonaniu Zbigniewa Zapasiewicza.

FILM II: *U DORÓW*

Druga podróż ze Zbigniewem Herbertem do miejsc, gdzie rodziła się bądź rozwijała kultura europejska i które do dziś stanowią jej nieprzebraną skarbnicę. Tym razem poetycka proza Herberta, łącząca barwne opisy wydarzeń historycznych, dzieł antycznych i krajobrazu, połączona z osobistą refleksją przenosi nas do południowych Włoch, w okolice Paestum koło Neapolu, gdzie zachowały się w doskonałym stanie trzy świątynie starogreckie, dokumentujące kształtowanie się i rozwój stylu doryckiego. Komentarzem do prezentowanych zdjęć są utwory Zbigniewa Herberta: *Poczucie tożsamości*, *Na pomoc Pompei*, *Architektura* oraz fragmenty eseju *U Dorów*.

(opisy na podstawie filmpolski.pl)

Wstęp na seanse na podstawie bezpłatnych wejściówek. Wejściówki dostępne w Kinie „Pod Baranami” od 3 października.

„Rodzinna Bajkoteca” – godz. 13.00–15.00
Filia nr 56 / Oddział dla Dzieci i Młodzieży
os. Zgody 7, tel. 12 642-16-43

Artystyczne i międzypokoleniowe zajęcia warsztatowe. Uczestnicy podejmą próbę wykonania miniaturowych książek, dla których inspiracją będą fragmenty z cytatami z książki *Bajkoteca* Tadeusza Śliwiaka. Zajęcia poprowadzi dr Dorota Kamisińska z Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. Ilość miejsc ograniczona, obowiązują wcześniejsze zapisy mailowe pod adresem: filia_56_dzieci@biblioteka.krakow.pl

„Spotkanie z Agnieszką Wiktorowską-Chmielewską” – godz. 14.00
Klub „Pod Jaszczurami”
Rynek Główny 8

Agnieszka Wiktorowska-Chmielewska – poetka, dramatopisarka, redaktorka. Autorka poematu *i tu, i tu* (2014), wyróżnionego w konkursie Miasta Krakowa na Książkowy Debiut Poetycki im. Anny Świrszczyńskiej w 2014 roku i nominowanego do nagrody Złoty Środek Poezji 2015, *Szczęściodolów* (2016) oraz *Trójki* (2018). Autorka scenariuszy i sztuk teatralnych dla dorosłych i dzieci. Publikowała m.in. w: *Migotaniach*, *Nowej Okolicy Poetów*, *Tyglu Kultury*, *Wyspie*, *Kwartalniku Artystycznym*, *Dialogu*.

„FILMOWY MARATON POETYCKI: Ogrody Herberta” – godz. 14.00
Kino „Pod Baranami”
Rynek Główny 27

Projekcja pięciu filmów z serii *Ogród barbarzyńcy* inspirowanej twórczością Zbigniewa Herberta (reż. Piotr Załuski)

FILM 3: *SIENA*

Autorzy filmu, zrealizowanego na motywach eseju Zbigniewa Herberta, podążają z kamerą śladami wędrowek mistrza. Podróż rozpoczyna się na Il Campo, jednym z najpiękniejszych placów świata.

FILM 4: *IL DUOMO*

„Il Duomo” – jeden z esejów z tomu *Barbarzyńca w ogrodzie* jest opowieścią o mieście Orvieto i jego cudownej katedrze.

FILM 5: *PIERO DELLA FRANCESCA*

National Gallery w Londynie. Tu właśnie Zbigniew Herbert staje po raz pierwszy oko w oko z obrazem znanym mu dotąd tylko z reprodukcji. *Narodzenie*, pędzla Piero di Benedetto dei Franceschi, zwanego della Francesca, natychmiast poraża widza swym pięknem, zdumiewa kunsztownością kompozycji pełnej światła i ra-

dości. Tezę Goethego: *kto chce zrozumieć poetę, musi udać się do jego kraju* rodzinnego trzeba tłumaczyć w dziedzinie malarstwa na *obrazy, jako owoce światła, należy oglądać pod słońcem ojczyzny artysty*. Taką wędrówkę po miastach Italii odbył przed laty Zbigniew Herbert. Jego śladami podążają realizatorzy filmu. Odwiedzają miejsca, w których żył i pracował della Francesca.

(opisy na podstawie filmpolski.pl)

Wstęp na seanse na podstawie bezpłatnych wejściówek. Wejściówki dostępne w Kinie „Pod Baranami” od 3 października.

„Zainspirowani” – godz. 15.00–17.00
Filia nr 21 / Wypożyczalnia dla Dorosłych
ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

Warsztaty plastyczne integrujące pokolenia, adresowane do dzieci, młodzieży, rodzin i seniorów. W czasie zajęć będzie można przygotować bawełnianą torbę z autorską grafiką i/lub cytatem z utworu Zbigniewa Herberta, Stanisława Wyspiańskiego czy Tadeusza Śliwiaka. Będzie można również skorzystać z gotowych wzorów. Wykonane przedmioty uczestnicy zabiorą ze sobą do domu.

„To miasto jest nawykiem serca. Szlakiem Tadeusza Śliwiaka po Krakowie. Spacer literacki” – godz. 15.00
Miejsce zbiórki: Akademia Sztuk Teatralnych im. Stanisława Wyspiańskiego w Krakowie,
ul. Straszewskiego 21–22

Podczas spotkania uczestnicy odwiedzą miejsca związane z życiem i twórczością jednego z najśłynniejszych poetów i aktorów teatralnych krakowskiej sceny powojennej – Tadeusza Śliwiaka. Miejsca te przybliżą drogę jego kształcenia oraz historię kariery. Pozwolą również prześledzić zmiany zachodzące w literaturze powojennej oraz walkę poetów o utrzymanie niezależności w działaniach artystycznych. Rozpoczynając zwiedzanie od Teatru Rapsodycznego, uczestnicy będą podążać śladami bohaterów odgrywanych przez artystę na deskach teatru, a także szlakiem utworów powstałych w czasie krakowskiego okresu twórczości poety. Spotkanie zakończy się przy budynku dawnej redakcji czasopisma *Zebra* – publikacji, która przybliżyła szerokiemu odbiorcy twórczość największych poetów drugiej połowy XX wieku. Zwiedzanie uzupełnią cytaty z utworów artysty oraz fragmenty tekstów wspomnień jemu poświęconych. Spacer potrwa ok. 2 godzin. Przeznaczony jest dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych i osób dorosłych. Organizator zastrzega sobie prawo do zmiany programu. Liczba miejsc ograniczona. Zgłoszenia pod adresem: jaroslaw.sokol@biblioteka.krakow.pl
Prowadzenie: Joanna Światała.

„FILMOWY MARATON POETYCKI: Poeci Krakowa” – godz. 16.00
Kino „Pod Baranami”
Rynek Główny 27

Prezentacja filmów dokumentalnych poświęconych krakowskim poetom: Leszkowi A. Moczulskiemu, Józefowi Baranowi i Leszkowi Elektorowiczowi, powstałych w koprodukcji Biblioteki Kraków z TVP Kraków.

Wstęp na seanse na podstawie bezpłatnych wejściówek. Wejściówki dostępne w Kinie „Pod Baranami” od 3 października.

„Wieczór z twórczością Herberta” – godz. 18.00
Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”
ul. Szczepańska 1

Wieczór poetycki poświęcony biografii i twórczości Zbigniewa Herberta z udziałem dr. Andrzeja Franaszka, autora książki *Herbert. Biografia*, dr. Mateusza Antonia, dr. Józefa Ruszara, autora książki *Prywatna historia sztuki Zbigniewa Herberta* i redaktora serii naukowej *Biblioteka Pana Cogito*. Goście opowiedzą o życiu i twórczości poety. Podczas spotkania zostaną odczytane fragmenty utworów Herberta w aktorskiej interpretacji.

„Astronomiczny wieczór z poezją Śliwiaka” – godz. 18.00
Obserwatorium Astronomiczne Uniwersytetu Jagiellońskiego
ul. Orła 171

Uczestnicy wysłuchają gawęd jednego z organizatorów spotkań pod Smoczą Jamą pt. *Astronomia pod Wawelem*, będą obserwować niebo oraz zwiedzać Obserwatorium. Aktor zaprosi najmłodszych do udziału w podniebnej podróży, a dorośli wysłuchają fragmentów poematu Tadeusza Śliwiaka o Mikołaju Koperniku. Upamiętnienie 545. rocznicy urodzin M. Kopernika. Wydarzenie adresowane do rodzin. Liczba miejsc ograniczona, obowiązują wcześniejsze zapisy mailowe pod adresem: metodyczny@biblioteka.krakow.pl

„Obraz w słowach zauroczyć – Dariusz Fijałkowski” – godz. 19.00
Filia nr 40
ul. Łużycka 55, tel. 797-024-017

Dariusz Fijałkowski ur. 1962 roku w Krakowie, absolwent Wydziału Historii UJ, nauczyciel. W latach 90. opiekun Robotniczego Stowarzyszenia Twórców Kultury w Raciborzu. W latach 1995–2005 członek ZLP. Debiutował wierszami w *Głosie Nauczycielskim* w 1988 roku. Autor 13 publikacji książkowych, zamieszczał utwory w Almanachach i edycjach zbiorowych. Laureat konkursów na poezję gwa-

Polecamy dzieciom

O przyjaźni do zwierząt

Poznajcie Misie, rezolutną siedmiolatkę. Kilka lat temu tata zbudował dla niej mały, drewniany domek na gałęziach starej lipy. Tam bohaterka prowadzi lecznicę dla zwierząt. Inspiracją i wzorem do naśladowania jest dla niej dziadek, który jest weterynarzem oraz doktor Dolittle, który potrafi rozmawiać ze zwierzętami. Misia doskonale rozumie mowę zwierząt, wie jak z nimi postępować i jak im pomóc w potrzebie. W ogrodzie, w lesie, w górach, na wakacjach nad jeziorem, wszystkie zwierzęta mogą liczyć na uwagę Misi, która wyczulona jest na ich krzywdę i cierpienie. Dziewczynka ma prawdziwy dar leczenia zwierząt, ma z nimi dobry kontakt, jest niezwykle delikatna i empatyczna, a przy tym w trudnych sytuacjach potrafi zachować zimną krew.

Proste, wzruszające historie o dzielnej Misi i jej małych pacjentach uwarżliwiają dzieci na los zwierząt, uczą troski, odpowiedzialności i szacunku dla nich. Nieprzypadkowo książkę polecam i zwracam na nią uwagę w październiku, miesiącu wyjątkowym dla zwierząt. W październiku, uznanym jako Międzynarodowy Miesiąc Dobroci dla Zwierząt, starajmy się szczególnie o nich pamiętać. Już 1 dnia tego miesiąca obchodzimy Światowy Dzień Ptaków i Międzynarodowy Dzień Wegetarianizmu, 2 października to Europejski Dzień Ptaków, a także Światowy Dzień Zwierząt Hodowlanych, 4 paź-

dziernika – Światowy Dzień Zwierząt (ustanowiony w 1931 r. na konwencji ekologicznej we Florencji) rozpoczyna Światowy Tydzień Zwierząt, który trwa do 11 października, z kolei 25 dzień października to w Polsce Dzień Ustawy o Ochronie Zwierząt.

Warto w czasie lektury zwrócić uwagę na problemy zwierząt, uruchomić w dzieciach empatię, nauczyć je, jak bezpiecznie opiekować się zwierzętami, pokazać jak wspaniale jest być ich przyjacielem. Nauczmy dzieci szacunku i miłości do zwierząt.

Książki z serii *Misia i jej mali pacjenci* napisała Aniela Cholewińska-Szkolik. Barwne ilustracje wykonała Agnieszka Filipowska.

Maria Twardowska-Hadyniak

Cholewińska-Szkolik A., *Misia i jej mali pacjenci*, Warszawa: Zielona Sowa, 2017–2018.

MIESIĘCZNIK SPOŁECZNO-KULTURALNY
KRAKÓW
Cena 7 zł (w tym 5% VAT)

Nr 10 (167) Październik 2018

Kraków miastem książek i pisarzy
Aniela Cholewińska – wielka dama poezji
Prof. Aleksandra Skotnicka – hematolog od budowania mostów
oraz m.in. Jarosław Głogajewski, Jarosław Makowski,
Jan A. P. Kaczmarek

WCZYTAJ SIĘ!
Zapraszamy do prenumeraty „Krakowa” w roku 2019

Kontakt: prenumerata@krakow.krakow.pl
tel. 12/222-00-14, 661-22-82-82
www.miesiecznikkrakow.pl

Polecamy dzieciom

Co w głowie siedzi

– o tajnikach ludzkiego umysłu w wersji dla dzieci

Czy wiedzą Państwo, że ptaki potrafią rozpoznawać ludzi po twarzą? I to pomimo tego, że ptasi mózg waży tysiąc razy mniej niż ludzki. A czy potrafią Państwo wyjaśnić, jak działa pamięć sensoryczna? Co to jest obszar Broki i gdzie się znajduje? Za co odpowiedzialna jest amygdala? Co to jest kora wyspowa? Jeśli odpowiedzi na te pytania są zagadką, zapraszam do lektury niezwykłej książki profesora Jerzego Vetulaniego *Sen Alicji czyli Jak działa mózg*.

Wspomniany wyżej profesor jest autorem wielu znakomych książek popularnonaukowych z dziedziny neurobiologii, jednak tym razem napisał opowieść dla dzieci. I nie jest to zwykła książka, ale fascynująca wyprawa w głąb ludzkiego umysłu. To lektura, która bawi i uczy jednocześnie. Dzieci są bardzo wymagającymi odbiorcami, żeby przykuć ich uwagę i naprawdę zainteresować trzeba się bardzo mocno postarać. Myślę, że profesorowi się to udało. Vetulani z niebywałą starannością kreśli te-

wpływ na to, jak nasz mózg będzie działał w przyszłości i czy mamy większe szanse zostać następcami Picasa, czy raczej Einsteina. Autor mocno podkreśla rolę czytania na głos małym dzieciom, które bardzo pomaga w rozwoju ich mózgu. Nie dziwi więc fakt, że książka otrzymała nagrodę społeczności akademickiej UJ oraz nagrodę internautów w ramach Nagrody Mądra Książka Roku 2017 od Uniwersytetu Jagiellońskiego i Fundacji Popularyzacji Nauki im. Euclidesa dla najlepszej popularnonaukowej książki dla dzieci.

Publikacja skierowana jest do czytelników w wieku 9–12 lat, ale jestem pewna, że i młodsze dzieci poradzą sobie z jej odbiorem. Dorosli natomiast będą zaskoczeni tym, że tak niewiele wiedzą o swoim organizmie i o tym, jak funkcjonuje ich ciało.

Henryk Sienkiewicz był zdania, że *gdy się ktoś zaczyta, zawsze albo się czegoś nauczy, albo zapomni o tym, co mu dolega, albo zaśnie – w każdym razie wygra*. I choć w tytule książki jest mowa

o snie, dają słowo, że przy jej lekturze nie sposób zasnąć, można natomiast dowiedzieć się wielu ciekawych rzeczy. Gorąco polecam zarówno dzieciom, jak i dorosłym. Na pewno za kilka lat wrócę do tej książki, ale wtedy już wspólnie z moim dzieckiem będziemy zgłębiać tak fascynujące tajniki ludzkiego umysłu.

Małgorzata Koźma

Vetulani J., Mazurek M. *Sen Alicji, czyli Jak działa mózg*, Kraków: Mando – Wydawnictwo WAM, cop. 2017.

rą góralską. Organizator wieczorów literacko-muzycznych. Miłośnik gór, opiekun szkolnych kół turystycznych, przewodnik górski.

„Zbigniew Herbert – audycja Jakuba Kosiniaka” – godz. 19.30
Kaplica św. Doroty w klasztorze OO. Augustianów
ul. Augustańska 7

Autorska interpretacja, w wykonaniu Jakuba Kosiniaka, fragmentów utworów Z. Herberta na tle współczesnych poecie utworów muzycznych polskich kompozytorów muzyki poważnej.

„Bajki Herberta” – godz. 21.00
Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”
ul. Szczepańska 1

Podczas spotkania widzowie poznają bajki Zbigniewa Herberta – utwory przeznaczone dla dorosłych, będące zapisem wędrówki w głąb własnej wyobraźni i wrażliwości, często niepokojące, odnoszące się do sytuacji politycznej w kraju. Będą także przyczynkiem do poznania historii dzieciństwa Herberta i jego lektur. Interpretacja utworów Zbigniewa Herberta: Ewa Kaim. Scenariusz i prowadzenie: Agnieszka Bubka-Sagan.

9 października

„Ikony. Decoupage na drewnie” – godz. 11.00
Filia nr 43
ul. Gen Jasińskiego 32, tel. 797-024-002

Na zajęciach uczestnicy pracując na drewnie wykonują ikonę metodą *decoupage*.

„Armenia” – godz. 18.00
Filia nr 21 / Czytelnia Naukowa
ul. Królewska 59, tel. 797-301-022

Spotkanie z dr Krystyną Stoczyńską poświęcone podróży do Armenii. W trakcie slajdowiska wyświetlane będą liczne zdjęcia dokumentujące pobyt w Armenii.

10 października

„Tropimy jesień – zajęcia edukacyjne z głośnym czytaniem dla najmłodszych” – godz. 17.00
Filia nr 8

ul. Brodowicza 1, tel. 12 412-49-55

Zajęcia o tematyce jesieni. Dzieciom zaprezentowana zostanie książka *Jesień na ulicy Czereśniowej* autorstwa Rotraut Susanne Berner oraz fragmenty książki *Jesień* Adama Wajraka. Uczestnicy zapoznają się z charakterystycznymi oznakami tej pory roku oraz zachowaniami zwierząt i roślin. Na zakończenie zajęć przewidziano wykonanie pracy plastycznej.

„Tkanina słowem malowana, czyli senna bajka o krasnoludkach i drzewach – wernisaż wystawy” – godz. 17.00–18.30
Filia nr 26

ul. Komorowskiego 11, tel. 797-301-003

Wernisaż wystawy ilustracji wykonanych w formie tkaniny artystycznej na poduszkach autorstwa Celiny Kędziery – absolwentki Wydziału Malarstwa i Grafiki krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych. Poza malarstwem artystka od dwudziestu lat zajmuje się tkaniną artystyczną w technice *patchworku*. Podczas wernisażu bajkę o lanckorońskim krasnoludku Dolibiku i jego przygodach przeczyta autorka – Dominika Zaręba

„Królewna Aurelka i smok” – godz. 17.00
Filia nr 56 / Oddział dla Dzieci i Młodzieży
os. Zgody 7, tel. 12 642-16-43

Spotkanie Klubu Słuchającego Malucha przeznaczone dla rodziców i dzieci do lat 6. Podczas zajęć uczestnicy wysłuchają tekstu Roksany Jędrzejewskiej-Wróbel *O królewnie i smoku*. Przewidziano zabawy teatralne oraz wykonanie pracy plastycznej.

11 października

„Poznajemy zawody – Straż Miejska” – godz. 10.00
Filia nr 14
ul. Ugorek 14 / tel. 12 417-17-15

Zajęcia dla dzieci przedszkolnych, podczas których Strażnicy Miejscy, Maciej Nancel i Roman Banasik, opowiedzą o wykonywanym zawodzie oraz historii Straży Miejskiej w Krakowie.

„Przygody pechowego chłopca” – godz. 10.00
Filia nr 20
ul. Opolska 37 / tel. 797-301-027

Spotkanie dla uczniów klas I–III szkoły podstawowej przybliżające sylwetkę polskiego pisarza Edmunda Niziurskiego, autora wielu przygodowych książek dla

dzieci i młodzieży. W programie przewidziano głośne czytanie drugiej przygody Marka Piegusa pt. *Niesamowite i niewiarygodne udreki, które nawiedziły Marka Piegusa w klasie*.

„Dzieci świata” – godz. 10.45

Filia nr 35

ul. Chałubińskiego 47 / tel. 797-024-005

Ktoś „inny” to przede wszystkim ktoś wyjątkowy, dlatego uczestnicy przemierzają świat, poznając zwyczaje i warunki życia dzieci na świecie. W trakcie warsztatów uczniowie klasy I szkoły podstawowej pobawią się zabawkami z Indii, Chin, Madagaskaru, Boliwii i Australii, a także wezmą udział w zabawach ruchowych z różnych kontynentów i przymierzą stroje rówieśników z odległych krańców ziemi.

„Klub Pasjonata Książki – spotkanie dla Seniorów 60+”

– godz. 16.30

Filia nr 21 / Wypożyczalnia dla Dorosłych

ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

Spotkanie Klubu Pasjonata dla Seniorów 60+. Spotkanie poprowadzi Weronika Śliwiak-Motak.

12 października

„Bezpieczny komputer” – godz. 9.30

Filia nr 54

os. Młodości 8, tel. 12 644-13-22

W Dniu Bezpiecznego Komputera uczestnikom przedstawione zostaną zasady bezpiecznego korzystania z komputera i Internetu.

„Złotousty Julian, czyli o życiu i twórczości Tuwima” – godz. 10.30

Filia nr 45 / Czytelnia i Wypożyczalnia Popularnonaukowa

ul. Teligi 24, tel. 797-024-019

Wykład Krystyny Maśnik poświęcony sylwetce Juliana Tuwima. Spotkanie adresowane do seniorów.

„Popołudnie z planszówkami” – godz. 17.00

Filia nr 16

ul. Radzikowskiego 29, tel. 797-301-005

Rozgrywki gier planszowych dla dzieci i młodzieży. W programie m.in. *Wsiąść do pociągu*, *Pierwsza podróż*, *Splendor*, *Taboo junior*, *Dixit*.

„Papierowe korale – zajęcia plastyczne dla dzieci” – godz. 17.00

Filia nr 48

os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

Podczas zajęć uczestnikom przedstawiona zostanie technika tworzenia kolorowej biżuterii z papierów ozdobnych.

„Planszowisko” – godz. 17.00

Filia nr 56 / Oddział dla Dzieci i Młodzieży

os. Zgody 7, tel. 12 642-16-43

Rozgrywki dla dzieci w wieku 8-11 lat w planszówki uczące współpracy oraz kreatywnego i logicznego myślenia.

13 października

„Planszowisko” – godz. 9.00–14.00

Filia nr 45 / Czytelnia i Wypożyczalnia Popularnonaukowa

ul. Teligi 24, tel. 797-024-019

Rozgrywki gier planszowych dla młodzieży i dorosłych. W programie m.in. *Small World*, *Cluedo*, *Cywilizacja*, *Kolejka*.

16 października

„Złotousty Julian, czyli o życiu i twórczości Tuwima” – godz. 11.00

Filia nr 43

ul. Gen Jasińskiego 32, tel. 797-024-002

Wykład Krystyny Maśnik poświęcony sylwetce Juliana Tuwima. Spotkanie adresowane do seniorów.

17 października

„Biedronka, Eric Carle” – godz. 13.00

Filia nr 48

os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

Spotkanie w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki dla Dzieci, podczas którego uczestnicy poznają zadziorną biedronkę nieznaną dobrych manier.

„Moje miejsce na świecie” – godz. 16.00

Filia nr 7

al. Pokoju 33, tel. 12 414-26-01

Od snu do snu

8. Noc Poezji w Krakowie

Biblioteka Kraków wraz z Gminą Miejską Kraków zaprasza w sobotę 6 października 2018 roku do udziału w 8. edycji Nocy Poezji odbywającej się pod tytułem *od snu do snu*. Tegoroczne wydarzenia poświęcone są życiu i twórczości trzech znakomych i ponadczasowych poetów: Stanisława Wyspiańskiego, Zbigniewa Herberta oraz Tadeusza Śliwiaka.

bie Dziennikarzy „Pod Gruszką” *Wieczór z twórczością Herberta* z udziałem dr. Andrzeja Franaszka, dr. Józefa Ruszara oraz w późniejszych godzinach *Bajki Herberta* w interpretacji aktorki Ewy Kaim. Osobnym elementem będzie audycja Jakuba Kosiniaka w Kapticy św. Doroty w klasztorze OO. Augustianów o tytule *Zbigniew Herbert*. Nowością podczas tegorocznej edy-

Spotkania i warsztaty będą łączyły literaturę z innymi dziedzinami, m.in. muzyką, astronomią, rękodziełem. Wydarzenia przeznaczone są dla wszystkich grup wiekowych – począwszy od międzypokoleniowych warsztatów tworzenia miniaturowych książeczek, poprzez zdobienie bawełnianych toreb cytatami Stanisława Wyspiańskiego, aż po wieczór poezji Tadeusza Śliwiaka w Obserwatorium Astronomicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Dla wielbicieli osoby i twórczości Zbigniewa Herberta w Kinie „Pod Baranami” odbędzie się *FILMOWY MARATON POETYCKI: Ogrody Herberta*, w Klu-

cji będzie spacer literacki po Krakowie śladem Tadeusza Śliwiaka. Serdecznie zapraszamy wszystkich do udziału w tym niezwykłym wydarzeniu. Projekt zrealizowano przy udziale finansowym Gminy Miejskiej Kraków.

Szczegółowe informacje (opisy, godziny, miejsca, wejściówki, zapisy) dotyczące wszystkich wydarzeń znajdują się w niniejszym numerze miesięcznika w harmonogramie wydarzeń na stronach 5-7 oraz na stronie internetowej www.biblioteka.krakow.pl i www.krakow.pl.

Jolanta Oleksa

Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego
Prof. dr hab. med. Wojciech Nowak

Dyrektor Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego
Collegium Maius
Prof. dr hab. Krzysztof Stopka

Dyrektor Biblioteki Kraków
Dr Stanisław Dziedzic

zapraszają na otwarcie wystawy

ADAM MICKIEWICZ W KRAKOWIE

15 października 2018, godz. 17.30

Sala Wystawowa – parter Collegium Maius

Wystawa czynna od 15 listopada 2018
w godz. 10.00–13.00

Adam Mickiewicz w Krakowie

ZAPROSZENIE

www.uj.edu.pl www.biblioteka.krakow.pl

Tkanina słowem malowana, czyli *Senna bajka* o krasnoludkach i drzewach

W urodziny miesiąca
czyli 10.10. o godz.
17.00 zapraszam
Państwa z dziećmi do Filii nr
26 Biblioteki Kraków przy ul.
Komorowskiego 11 na nie-
codzienny wernisaż wysta-
wy połączony z czytaniem
Sennej bajki. Piękne ilustracje,
w formie tkaniny artystycznej
na poduszkach, wykonała
Celina Kędziera, absolwentka
Wydziału Malarstwa i Grafiki
krakowskiej

Dolibiku i jego przygodach stała się inspiracją do powstania 17 patchworkowych obrazów wykonanych z wielkim kunsztem, zachwycających bogactwem formy, faktury i koloru oraz finezją, nie ukrywamy też, że przyczyniła się do tego także fascynacja samą Lanckorołą. Inne dzieła artystki można obejrzeć na stronie <http://lomela.eu> lub na fb <https://www.facebook.com/lomela.eu/>.

Wspomnianą bajkę o krasnoludkach i drzewach przeczyta nam sama autorka. Dodam, że Dominika Zaręba to także autorka pierwszej w Polsce książki o ekoturystyce, uważana jest za pionierkę ekoturystyki w Polsce. To propagatorka ekopodróżowania, podróżniczka i publicystka, współzałożycielka Wydawnictwa Bezdroża. Będzie bajkowo i pięknie – do zobaczenia.

Barbara Zajązkowska

ASP z dyplomem z Malarstwa w pracowni prof. Adam Brinckena oraz dyplomem z Projektowania Książki i Typografii w pracowni prof. Romana Banaszewskiego. Poza malarstwem od dwudziestu lat zajmuje się tkaniną artystyczną w technice patchworku.

Książka jej przyjaciółki Dominiki Zaręby o lanckorońskim krasnoludku

Finisaż wystawy mandali namalowanych przez artystów z Polskiego Związku Głuchych oraz spotkanie z artystami.

„Tropimy jesień – zajęcia edukacyjne z głośnym czytaniem dla najmłodszych” – godz. 17.00

Filia nr 8

ul. Brodowicza 1, tel. 12 412-49-55

Zajęcia o tematyce jesieni. Dzieciom zaprezentowana zostanie książka *Jesień na ulicy Czereśniowej* autorstwa Rotraut Susanne Berner oraz fragmenty książki *Jesień* Adama Wajraka. Uczestnicy zapoznają się z charakterystycznymi oznakami tej pory roku oraz zachowaniami zwierząt i roślin. Na zakończenie zajęć przewidziano wykonanie pracy plastycznej.

18 października

„Nocne wędrówki zamkowego Duszka” – godz. 10.00

Filia nr 20

ul. Opolska 37, tel. 797-301-027

Głośne czytanie fragmentów książki Otfrieda Preusslera *Mały Duszek*. W programie przewidziano wykonanie białych-czarnych prac plastycznych dotyczących treści książki i oddających specyficzną atmosferę, w jakiej została napisana.

„Jak wysoka jest cena szczęścia?” – godz. 18.00

Filia nr 21 / Czytelnia Naukowa

ul. Królewska 59, tel. 797-301-022

Spotkanie autorskie z Łucją Wilewską – autorką powieści obyczajowej *Ważki na kostce lodu*, a także dwutomowego cyklu z gatunku romansu paranormalnego *Saga Czesu Przemiany*. *Ważki* to powieść bardzo uczuciowa, wielowątkowa i niejednoznaczna. Opowiada historię obyczajową, z mocno zarysowanym wątkiem romansowym, a także kryminalnym. Historia Marty, głównej bohaterki, może stać się inspiracją do zmian w życiu każdej z czytelniczek. Jak wysoka jest cena szczęścia? Czy warto walczyć o nie za wszelką cenę? Czy szczęście to widok uśmiechniętych dzieci, czy raczej wewnętrzne poczucie bycia kochaną przez mężczyznę? Czy rozwiązanie kryminalnej zagadki sprzed lat może stanowić wyzwanie nie tylko dla policji, ale i najbliższych członków rodziny zaginionego przed laty mężczyzny?

19 października

„Legendy i tradycje starego Krakowa” – godz. 10.00

Filia nr 37

ul. Sztudyngera 5, tel. 797-024-018

Spotkanie z Ewą Stadtmüller: dziennikarką, pisarką, pedagogiem, autorką wielu książek dla dzieci, która zaprezentuje uczestnikom legendy i tradycje związane z Krakowem.

„Gramy w planszowe!” – godz. 17.00

Filia nr 48

os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

W czasie spotkania uczestnicy zagrają w popularne planszówki dla najmłodszych.

22 października

„W drodze do wolności!” – godz. 10.00

Filia nr 4

ul. Bobrowskiego 11, tel. 12 412-76-91

Zajęcia dla młodzieży w wieku 12-14 lat, podczas których uczestnicy zapoznają się z sylwetką Józefa Piłsudskiego oraz dowiedzą się, jak wyglądało życie codzienne Polaków w przededniu odzyskania niepodległości.

23 października

„Mój zwierzak – domowy podopieczny” – w godzinach otwarcia biblioteki w dniu 23 października 2018 roku

Filia nr 49

os. Tysiąclecia 42, tel. 12 648-50-69

Zajęcia dla dzieci, podczas których uczestnikom przedstawione zostaną potrzeby czworonogów. W trakcie spotkania przewidziano wykonanie pracy plastycznej z użyciem materiałów recyklingowych.

„Ikony. Decoupage na drewnie” – godz. 11.00

Filia nr 43

ul. Gen Jasińskiego 32, tel. 797-024-002

Na zajęciach uczestnicy pracując na drewnie wykonają ikonę metodą *decoupage*.

„Rewia sari” – godz. 16.30

Filia nr 54

os. Młodości 8, tel. 12 644-13-22

Spotkanie, którego tematem będzie tradycyjny indyjski strój – sari. Prowadzenie: Ewa Sagan-Kalinowska.

24 października

„Tropimy jesień – zajęcia edukacyjne z głośnym czytaniem dla najmłodszych” – godz. 17.00

Filia nr 8

ul. Brodowicza 1, tel. 12 412-49-55

Zajęcia o tematyce jesieni. Dzieciom zaprezentowana zostanie książka *Jesień na ulicy Czeresniowej* autorstwa Rotraut Susanne Berner oraz fragmenty książki *Jesień* Adama Wajraka. Uczestnicy zapoznają się z charakterystycznymi oznakami tej pory roku oraz zachowaniami zwierząt i roślin. Na zakończenie zajęć przewidziano wykonanie pracy plastycznej.

„Środek Motka – origami” – godz. 17.00

Filia nr 56 / Oddział dla Dorosłych

os. Zgody 7, tel. 12 644-40-72

Zajęcia dla miłośników rękodzieła, podczas których uczestnicy zostaną zapoznani z sztuką składania papieru, a następnie wykonają pudełka i ozdoby.

25 października

„Dzień Kundelka oraz Dzień Ustawy o Ochronie Zwierząt”

– godz. 10.00

Filia nr 14

ul. Ugorek 14, tel. 12 417-17-15

Zajęcia dla dzieci w wieku przedszkolnym, podczas których uczestnicy zostaną zapoznani ze sposobami ochrony przyrody i zwierząt. Do zajęć wykorzystana zostanie prezentacja multimedialna.

„Dlaczego warto czytać i jak pożyczyć książkę?” – godz. 10.00

Filia nr 19

ul. Łokietka 267, tel. 797-301-017

Młodszym dzieciom przedstawione zostaną zasady korzystania z biblioteki. W trakcie zajęć przewidziano głośną lekturę książki *Martynka w krainie baśni*.

„Realna i mentalna podróż przez peryferyjną Europę” – godz. 15.00

Filia nr 20

ul. Opolska 37, tel. 797-301-026

Dyskusja czytelnicza na temat zbioru esejów Andrzeja Stasiuka *Fado*.

„Muzeum Krowodrzy?” – godz. 17.30

Filia nr 21 / Wypożyczalnia dla Dorosłych

ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

Porozmawiamy z Michałem Niezabitowskim, dyrektorem Muzeum Historycznego Miasta Krakowa o projektach: Muzeum Krowodrzy i Muzeum Północnego Krakowa. W Warszawie otwarto już Muzeum Pragi, a w prawobrzeżnym Krakowie – Muzeum Podgórze. Czy muzeum lokalne to moda czy konieczność? Spotkanie prowadzi: Łukasz Mańczyk. Patroni cyklu: Radio Kraków, Dziennik Polski, miesięcznik *Kraków*, lovekrakow.pl, Muzeum Historyczne Miasta Krakowa.

26 października

„Sowa – mądra głowa”

godz. 10.00–10.45, godz. 11.00–11.45, godz. 13.00–13.45,

godz. 14.00–14.45

Dziecięca Strefa Warsztatowa

22. Międzynarodowe Targi Książki w Krakowie

ul. Galicyjska 14

Biblioteka Kraków zaprasza dzieci w wieku 7 do 9 lat do Dziecięcej Strefy Warsztatowej, w której zorganizowane zostaną warsztaty edukacyjno-plastyczne z wykorzystaniem książek nominowanych w I i II edycji Nagrody „Złotej Cizemki”. Zapisy mailowe pod adresem: metodyczny@biblioteka.krakow.pl

27 października

„Marcowe fiołki, Sarah Jio” – godz. 17.00

Filia nr 48

os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

Można zadać pytanie, co będzie, gdy połączy się historię miłosną i tajemnicę z przeszłości? *Marcowe fiołki* to opowieść o tym, że przeszłość mimo różnych zakrętów losu, zawsze wraca. Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki dla Dorosłych.

29 października

„Jesienne opowieści – głośne czytanie dla maluchów” – godz. 10.00

Filia nr 48

os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

W czasie październikowego spotkania dla najmłodszych, uczestnicy porozmawiają o symbolach jesieni, a następnie wykonają pracę plastyczną.

Patroni krakowskich ulic

W dniach od 1 października do 9 listopada 2018 r. uczniowie krakowskich szkół podstawowych będą mogli wziąć udział w konkursie plastycznym *Patroni krakowskich ulic*. Organizatorami konkursu są Biblioteka Kraków, Młodzieżowy Dom Kultury przy al. 29 Listopada 102 w Krakowie oraz Rada i Zarząd Dzielnicy III Prądnik Czerwony. Celem, który przyświeca konkursowi jest wspieranie edukacji historycznej i patriotycznej uczniów, rozwijanie ich umiejętności plastycznych oraz kreatywności, zachęcenie uczestników do samodzielnego poszukiwania wiedzy na temat wybranych patronów krakowskich ulic w różnych źródłach informacji.

W związku z przypadającą w tym roku 100. rocznicą odzyskania przez Polskę niepodległości uczestnicy będą zachęceni w sposób szczególny do przygotowania prac o bohaterach narodowych. Do tej pory formuła konkursu przewidywała przygotowanie prac literackich i plastycznych w dowolnej technice, natomiast w tej

edycji pojawi się novum – uczestnicy będą mieli za zadanie stworzyć *lapbook* – rodzaj interaktywnej planszy tematycznej z zamieszczonymi informacjami uporządkowanymi według pomysłu i inwencji autora. *Lapbook* ma mieć formę papierowej planszy lub teczek w formacie A3, informacje o patronie można wykonać w dowolnej kolorystyce i formie (rysunki, opowiadania, wykresy, słówka, terminy, czy też zdjęcia, na wyciętych i naklejanych kieszonkach, książeczkach o przeróżnych kształtach, na karteczkach, wachlarzach, harmonijkach, diagramach itd.) Regulamin konkursu dostępny na www.biblioteka.krakow.pl. Serdecznie zapraszamy do udziału, kreatywnego działania i zdobywania nagród!

Małgorzata Koźma

„Od niepodległości do współczesności”

Biblioteka Kraków we współpracy z Muzeum Sztuki Współczesnej w Krakowie MOCAK oraz Centrum Kultury Podgórze, z okazji 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości oraz w ramach kampanii promocyjnej *Kraków Wyzwolona 1918*, organizuje w październiku w przestrzeni miejskiej Krakowa grę miejską.

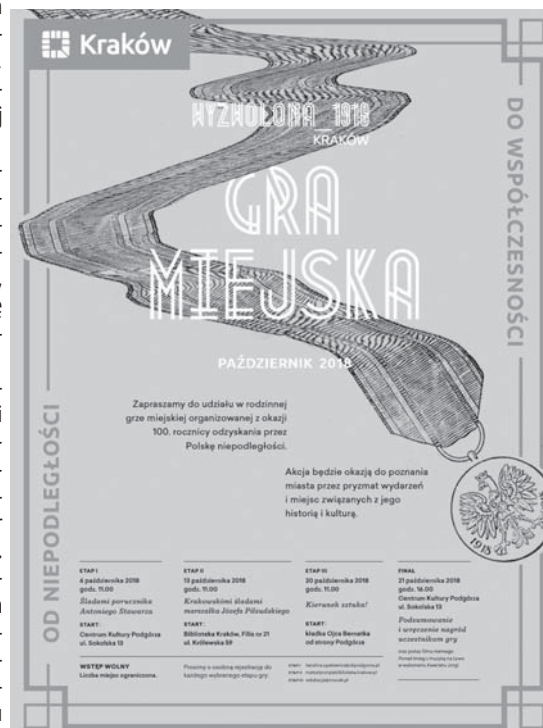
Za przebieg pierwszego etapu *Śladami porucznika Antoniego Stawarza* odpowiedzialne będzie Centrum Kultury Podgórze, które zapoczątkuje grę 6.10.2018 r. przy ul. Sokolskiej 13.

Biblioteka Kraków będzie realizowała drugi etap gry *Krakowskimi śladami marszałka Józefa Piłsudskiego*, który wystartuje 13.10.2018 r. w Filii nr 21 przy ul. Królewskiej 59. Celem II etapu jest przypomnienie mieszkańcom miasta postaci Józefa Piłsudskiego i jego związków z Krakowem, włączenie krakowian do udziału w obchodach 100. rocznicy odzyskania niepodległości i wzmocnienie w ten sposób poczucia wspólnoty obywatelskiej Polaków. Zgłoszenia udziału przyjmowane są do 11 października 2018 r. pod adresem metodyczny@biblioteka.krakow.pl.

Ostatni etap gry *Kierunek sztuka!* przypadnie na 20.10.2018, a odpowie-

dzialnym za jego przebieg będzie Muzeum Sztuki Współczesnej w Krakowie MOCAK.

Wszystkich zainteresowanych udziałem w grze zapraszamy do za-

poznania się z regulaminem zamieszczonym na stronie www.biblioteka.krakow.pl, który szczegółowo określa zasady uczestnictwa, przedstawia przebieg gry, a także zasady wyłaniania zwycięzców.

Małgorzata Czerwiec-Dzierżymirska

Festiwal Conrada w Bibliotece Kraków

Odbывая się w dniach 22–28 października 2018 roku jubileuszowy 10. Festiwal Conrada zawita do placówek Biblioteki Kraków. Większość wydarzeń poprzednich edycji odbywała się w samym centrum miasta, stąd też postanowienie, iż niektóre z tegorocz-

nych spotkań odbędą się w miejscach nieco oddalonych od Rynku Głównego. Serdecznie zapraszamy wszystkich czytelników do udziału w wydarzeniach. Spotkania będą realizowane we współpracy z Krakowskim Biurem Festiwalowym.

Spotkanie z Anną Bikont.

Prowadzenie: Urszula Pieczek

Data: 22 października, godz. 17.00,

Miejsce: Filia nr 40, ul. Łużycka 55, tel. 797-024-017

Spotkanie z Wojciechem Jagielskim.

Prowadzenie: Krzysztof Żwirski

Data: 22 października, godz. 18.00

Miejsce: Filia nr 49, os. Tysiąclecia 42, tel. 12 648-50-69

Spotkanie z Olgą Tokarczuk.

Prowadzenie: Anna Maria Zygmont

Data: 23 października, godz. 16.00,

Miejsce: Filia nr 45 / Czytelnia i Wypożyczalnia Popularnonaukowa, ul. Teligi 24, tel. 797-024-019

Spotkanie z Sylwią Chutnik.

Prowadzenie: Szymon Kloska

Data: 23 października, godz. 17.00

Miejsce: Filia nr 50, os. Kościuszkowskie 5, tel. 12 648-79-46

Spotkanie z Wojciechem Kuczokiem.

Prowadzenie: Olga Schmidt

Data: 24 października, godz. 18.00,

Miejsce: Filia nr 20, ul. Opolska 37, tel. 797-301-026

Spotkanie z Maciejem Zarembą-Bielawskim.

Prowadzenie: Monika Ochędowska

Data: 25 października, godz. 17.00,

Miejsce: Filia nr 14, ul. Ugorek 14, tel. 12 417-17-15

Jolanta Oleksa

Zapisy w filii organizującej spotkanie

Spotkanie z Wojciechem Jagielskim w Salonie Literackim Biblioteki Kraków. Z pisarzem rozmawia Katarzyna Wardzała. Fot. Krzysztof Lis

30 października

„Nasi ulubieńcy – malarstwo, fotografia – finał wystawy”

– godz. 19.00

Filia nr 22

ul. Sienkiewicza 2, tel. 797-301-004

Finał wystawy prac Bronowickiego Stowarzyszenia Przyjaciół Sztuk Wszelkich w Krakowie.

Spotkania w Klubie Dziennikarzy „Pod Gruszką”
ul. Szczepańska 1

1 października

„Promocja książki Jana Lohmanna *Ojczyzna*” – godz. 18.00

Prowadzenie: Michał Piętiewicz.

Jan Lohmann – poeta i prozaik, członek Stowarzyszenia Pisarzy Polskich i krakowskiego Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych. Studiował na Wydziale Rolnym Uniwersytetu Jagiellońskiego. W okresie II wojny światowej był członkiem AK, działał w oddziale *Skrzetuski*.

2 października

„*Nad Zbruczem* – wieczór autorski Wiesława Helaka” – godz. 17.30

Cykliczne spotkanie Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich

Prowadzenie: Anna Stengl, Janusz Paluch

Triumf literatury polskiej. Swoją nową powieścią Wiesław Helak przywraca jej wielkość, bezpowrotnie – zdawałoby się – utraconą wraz z odejściem w przeszłość Sienkiewicza i Reymonta, Żeromskiego i Orzeszkowej. Do tej ostatniej pisarz nawiązuje wprost tytułem swojej książki, najprostszym z możliwych, a przecież mówiącym wszystko – „Nad Zbruczem”. Wiesław Helak opowiada o Polsce, której nie było, która istniała jedynie w pamięci i w snach naszych przodków, a której bronili przed rosyjską, a później sowiecką przemocą, przed terrorem germanizacji, ale i wynarodowieniem, do czego zachęcał trzeci z zaborców – austriacki, może najbardziej podstępny. Od lat nie odezwał się w naszej literaturze tak donośny głos.

Krzysztof Masłoń

8 października

„*Polonezem w świat*” – godz. 19.00

To tytuł pierwszego w tym sezonie spotkania z cyklu *Czas na Taniec!* organizowanego przez Balet Cracovia Danza. Gościem wieczoru będzie Tomasz Nowak, etnomuzykolog, antropolog tańca, zastępca dyrektora Instytutu Muzykologii Uniwersytetu Warszawskiego. Spotkanie poprowadzi Agnieszka Malatyńska-Stankiewicz.

9 października

„*Drzewo pełne chmur*” – godz. 18.00

Krakowski Oddział Związku Literatów Polskich zaprasza na wieczór autorski Pawła Kuzory. Prowadzenie: Krzysztof Andrzej Torbus

15 października

Spotkanie wokół książki *Życie wspominam łagodnie. Andrzej Żarycki w rozmowach z Andrzejem Pacułą* – godz. 18.00

Oprawa muzyczna: Beata Paluch.

Andrzej Żarycki – jeden z najwybitniejszych kompozytorów krakowskiego kabaretu artystycznego – Piwnicy pod Baranami, autor muzyki do kilkuset piosenek, w tym przebojów wykonywanych przez Ewę Demarczyk, z którą współpracował ponad dwadzieścia lat. Twórca legendarnych piosenek, takich jak *Skrzypek Hercowicz*, *Ballady o cudownych narodzinach Bolesława Krzywoustego*, czy *Na moście w Avignon*, które weszły na stałe do kanonu polskiej muzyki. Kompozytor muzyki do kilkuset spektakli w teatrach dramatycznych, teatrach dla dzieci oraz teatrach telewizji.

16 października

„Promocja tomu poetyckiego Grzegorza Skórki *5 sekund przed zaśnięciem*” – godz. 18.00

Recytacja: Autor i zaproszeni Goście.

Oprawa muzyczna: Barbara Leśniak – śpiew i fortepian.

Słowo krytyczne i prowadzenie: Magdalena Węgrzynowicz-Plichta.

20 października

„XXXIII Zaduszki Poetów. Spotkanie poetycko-muzyczne Konfraterni Poetów, połączone z promocją tomu *Zderzenie z Niepodległą*” – godz. 16.00

Prowadzenie: Jacek Lubart-Krzysica.

22 października

„Wyimki z Niepodległości: Co śpiewali Polacy u progu niepodległości?” – godz. 18.00

Wykład Piotra Boronia – nauczyciela historii w V Liceum Ogólnokształcącym w Krakowie, działacza społecznego, patriotycznego, samorządowego, wieloletniego radnego Miasta Krakowa, senatora VI kadencji, członka Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji. Piotr Boroń jest wydawcą kilkudziesięciu śpiewników pieśni historycznych, autorem książek, albumów i artykułów prasowych, a także wystaw historycznych. W 2017 roku za wybitne zasługi w działalności na rzecz przemian demokratycznych w Polsce, za kultywowanie tradycji patriotycznych i upamiętnianie prawdy o najnowszej historii Polski, odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

24 października

„Krakowska Witryna Fotograficzna. Wybrane, najciekawsze zdjęcia wakacyjne” – godz. 18.00

Prowadzenie: Marek Lasyk.

Krakowska Witryna Fotograficzna jest inicjatywą fotoreporterów prasowych z terenu Krakowa. Zdjęcia fotoreporterzy publikują nie tylko na łamach prasy, ale także na blogu www.krakowskawitrynafotograficzna.blogspot.com, który jest odwzorowaniem witryny umieszczonej przy pl. Wszystkich Świętych 11, w oknie Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego UMK. Z Witryną współpracować mogą wszyscy fotoreporterzy prasowi, którzy pracują dla mediów analogowych lub cyfrowych.

26 października

„Targi Książki – panel dyskusyjny” – godz. 16.30

Krakowski Oddział Związku Literatów Polskich i Klub Dziennikarzy *Pod Gruszką* zapraszają na panel dyskusyjny *Antoni Słonimski zapomniany Skamandryta*.

Prowadzenie: Anna Pituch-Noworolska.

„Forum Młodych Poetów” – godz. 18.00

Udział wezmą: Joanna Bąk, Ewa Elżbieta Nowakowska, Mariusz Kusion, Radosław Medard.

Prowadzenie: Elżbieta Wojnarowska

29 października

„Wieczór poetycko-muzyczny *Impresje niepodległościowe*” – godz. 18.00

Poezja: Mariusz Olbromski

Fortepian: Maria Baka-Wilczek.

Wystawy w filiach Biblioteki Kraków

„Moje miejsce na świecie” – w godzinach otwarcia biblioteki od 1 lipca do 17 października 2018 roku

Filia nr 7 / al. Pokoju 33, tel. 12 414-26-01

„Kraków i Madonny polskie w wycinance” – w godzinach otwarcia biblioteki od 3 września do 31 października 2018 roku

Filia nr 54 / os. Młodości 8, tel. 12 644-13-22

„Galeria Eklibrisu Biblioteki Kraków” – w godzinach otwarcia biblioteki od 10 września do 18 listopada 2018 roku

Filia nr 35 / ul. Chałubińskiego 47, tel. 797-024-005

„Nasi ulubieńcy – malarstwo, fotografia – wystawa prac Bronowickiego Stowarzyszenia Przyjaciół Sztuk Wszelkich w Krakowie” – w godzinach otwarcia biblioteki od 1 do 30 października 2018 roku

Filia nr 22 / ul. Sienkiewicza 2, tel. 797-301-004

„Grafiki Jerzego Napieracza z prywatnej kolekcji” – w godzinach otwarcia biblioteki od 1 do 31 października 2018 roku

Filia nr 16 / ul. Radzikowskiego 29, tel. 797-301-005

„Galeria Eklibrisu Biblioteki Kraków” – w godzinach otwarcia biblioteki od 1 października do 30 listopada 2018 roku

Filia nr 20 / ul. Opolska 37, tel. 797-301-026

„Przedmiot, cichy świadek przeszłości” – w godzinach otwarcia biblioteki od 1 października do 30 listopada 2018 roku

Podróże niekoniecznie biblioteczne

Gdzie po dolinach moja Ikwa płynie...

Szliśmy na krzemieniecki, prawosławny, cmentarz tunicki jakimiś bocznymi ścieżkami. Wokół pachnące łąki, w oddali domostwa, a przecież ledwo opuściliśmy centrum miasteczka! Starsza pani żwawym krokiem pokonywała podejścia, które z niektórych wyciskały poty... W końcu kluczyliśmy między grobami – starymi, z polskimi napisami, i współczesnymi – wcześniejszymi rosyjskimi, a nowszymi ukraińskimi. My zatrzymaliśmy się przy jednej, szczególnej dla Polaków, mogile. Pani Irena Sandecka wyjęła z torby starą, zacytaną książkę, jedno z pierwszych wydań *Listów Juliusza Słowackiego do Matki...* Otworzyła przypadkową stronę i przeczytała słowa pełne miłości i troski skierowane przez poetę do matki – Salomei Słowackiej Becú, z domu Januszewskiej. To wspomnienie z 2004 roku. Pani Ireny nie ma już z nami od 2010 roku, ale wprowadzono przez nią zwyczaj czytania listów Juliusza przy grobie jego matki pozostał... Pani Irena mieszkała w niewielkim starym domu, który niegdyś zajmował profesor Villibald Besser (1784–1842), znany botanik, założyciel ogrodu botanicznego Wołyńskich Aten – słynnego Liceum Krzemienieckiego. Oboje teraz spoczywają na krzemienieckim rzymskokatolickim cmentarzu bazylińskim. Założyciel szkoły, Tadeusz Czacki, stworzył ją przy wsparciu Hugona Kołłątaja w 1805 r. w dawnym kolegium jezuickim mieszczącym się w kompleksie pałacu Wiśniowieckich. Szkoła dysponowała bogatym księgozbiorem króla Stanisława Augusta Poniatowskiego (31 tys. tomów!) oraz jego słynną galerią. Liceum Rosjanie zlikwidowali po upadku powstania listopadowego w 1830 r. Kadra naukowa zaangażowana została do tworzenia uniwersytetu w Kijowie. Wywieziono tam także bibliotekę, galerię, a nawet rośliny zgromadzone w ogrodzie botanicznym Bessera. Juliusz Słowacki przyszedł na świat, nieopodal liceum, w dworcu dziadków, w 1809 r. W miejscu starego domu umieszczono obelisk z napisem: *W budynku, który stał w tym miej-*

scu, spędziła ostatnie lata swojego życia i zmarła Salomea Słowacka-Becú (1792–1855) matka wielkiego polskiego poety Juliusza Słowackiego, muza jego twórczości poetyckiej. Obok, w odbudowanym przez Polskę w 2004 roku dworcu, otwarto muzeum jego imienia. Stoi przed nim popiersie poety, wsłuchanego w szum otaczających dworek drzew i wpatzonego tam, gdzie (...) *stoi góra, Bony ochrzczona imieniem, / Większa nad inne, – miastu panująca cieniem / Stary, posepny zamek – który czołem trzyma, / Różne przybiera kształty, chmur łamany wirem (...).* Na koniec wędrówki odwiedzamy kościół rzymskokatolicki pw. św. Stanisława Biskupa Męczennika, ostoję Polaków. Znajduje się tam, umieszczony w niszy, legendarny pomnik Juliusza Słowackiego, wykonany w 1909 r., w setną rocznicę urodzin poety, przez Wacława Szymanowskiego. Naturalnej wielkości rzeźba wykonana z ciemnego marmuru checińskiego przedstawia siedzącego, zadumanego poetę, z narzuconym na ramionach płaszczem, wspierającego głowę na dłoni. Za nim opiekuńczy Geniusz w rycerskiej zbroi, ze spuścizną przyłbicą, wspiera lewą dłoń na ramieniu poety. Podpis pod pomnikiem to wers z wiersza „Testament mój” – *Lecz zaklinam niech żywi nie tracą nadziei...* Jeszcze tylko wyprawa do zamkowych ruin, skąd niepowtarzalne widoki na miasto i okolice. Nocą ponoć pojawia się tam duch królowej Bony pilnującej nieprzebranych skarbów ukrytych w niedostępnych lochach. Wiemy nawet jak i kiedy się do nich dostać, ale załatwimy to następnym razem... Teraz możemy wracać do Krakowa!

Tekst i fotografie: Janusz M. Paluch

Kalendarium krakowskie

- 2.10.1998** – w Krakowie zmarł Jerzy Bińczycki (ur. 6.09.1937 w Witkowicach) – aktor teatralny i filmowy, reżyser. Od 1965 r. do końca życia związany ze Starym Teatrem w Krakowie. Wystąpił w licznych rolach filmowych i telewizyjnych, m.in. jako Bogumił Niechcic w *Nocach i dniach* oraz Profesor Wilczur w *Znachorze*. Laureat Nagrody miasta Krakowa (1978) oraz Złotej Maski – nagrody dla najpopularniejszego aktora krakowskiego (1997). Na budynku Starego Teatru znajduje się poświęcona mu tablica pamiątkowa, natomiast Szkoła Podstawowa nr 68 w Krakowie-Witkowicach, której był absolwentem, nosi obecnie jego imię.
- 3.10.1928** – w Krakowie zmarł Ludomir Sawicki (ur. 14.09.1884 w Wiedniu) – geograf, geomorfolog, działacz ochrony przyrody. Od 1916 r. był profesorem Uniwersytetu Jagiellońskiego. Był pierwszym redaktorem *Przeglądu Geograficznego*, a także współredaktorem *Wiadomości Geograficznych*. W latach 1922–28 prowadził w Krakowie księgarnię wydawniczą Orbis. Opublikował m.in.: *Polskie słownictwo geograficzne*, *Atlas jezior tatrzańskich*, *Zarys ogólnej geografii ziem polskich*. Został pochowany na Cmentarzu Rakowickim. W Instytucie Geografii UJ znajduje się poświęcona mu tablica pamiątkowa.
- 8.10.1858** – we Lwowie urodził się Tadeusz Błotnicki (zm. 28.03.1928 w Krakowie) – rzeźbiarz. W latach 1885–1907 oraz 1910–16 mieszkał w Krakowie. W Krakowie zrealizował popiersia portretowe I.J. Paderewskiego, L. Rydla, E. Orzeszkowej oraz grupę personifikującą Dramat, wieńczącą fronton Teatru im. J. Słowackiego. Był również twórcą tablic pamiątkowych i nagrobków, m.in. M. Zyblikiewicza, O. Kolberga, a także pomnika M. Bałuckiego na Plantach. Został sportretowany w powieści G. Zapolskiej *Kaska Kariatyda* (rzeźbiarz Wodnicki). Opublikował m.in. pracę *Zarys historii ubiorów z uwzględnieniem historii haftów*. Wiele jego prac znajduje się w Muzeum Narodowym w Krakowie.
- 12.10.1818** – w Krakowie urodził się Maksymilian Cercha (zm. 29.06.1907) – malarz, rysownik. Był autorem pejzaży Krakowa i jego okolic, a także rysunków poszczególnych zabytków, pomników i płyt nagrobnych. Rysunki nagrobków krakowskich, uzupełnione przez jego syna Stanisława, wydane zostały w 3 tomach jako *Pomniki Krakowa*.
- 13.10.1818** – w Wilnie urodził się Artur Bartels (zm. 23.12.1885 w Krakowie) – pieśniarz, poeta, rysownik i publicysta. Od 1878 r. związany ze środowiskiem krakowskim. Dużą popularność zyskały jego piosenki (m.in. znana do dziś *Panna Marianna*), do których pisał teksty i muzykę, które również wykonywał przy własnym akompaniamencie fortepianowym. Pisywał również farsy sceniczne, wiersze satyryczne i opowiadania oraz artykuły do pisma *Łowiec*. Został pochowany na Cmentarzu Rakowickim.
- 23.10.1878** – w Bochni urodził się Marcin Samlicki (zm. 25.06.1945) – malarz, krytyk sztuki. Był uczniem Józefa Mehoffera, Jacka Malczewskiego i Jana Stanisławskiego. Po licznych podróżach zagranicznych w 1929 r. powrócił na stałe do kraju i zamieszkał w Bochni, jednak praca, związki artystyczne i towarzyskie wiązały go z Krakowem. Obracał się w kręgach artystycznych Krakowa, należał do współzałożycieli kabaretu *Zielony Balonik*. Malował głównie pejzaże, oprócz tego uprawiał krytykę artystyczną, zamieszczając swe artykuły w *Rydwaniu*, *Ilustrowanym Kurjerze Codziennym*, *Sztukach Pięknych* i *Głosie Plastyków*. Dla wydawnictwa *Współczesne malarstwo polskie* opracował t. 4: *Józef Mehoffer*. Od 1936 r. był wykładowcą historii malarstwa w krakowskiej ASP. Zginął tuż po zakończeniu II wojny światowej, potrącony przez radziecki samochód wojskowy. W testamencie ofiarował swoje obrazy Muzeum Narodowemu w Krakowie oraz przyszłemu muzeum w Bochni, o którego założeniu marzył.
- 24.10.1928** – we Lwowie urodziła się Teresa Świeży-Klimecka (zm. 2.01.2003 w Krakowie) – malarka. Uprawiała malarstwo sztalugowe i ścienne. Zajmowała się też konserwacją dzieł sztuki – zwłaszcza polichromii ściennej. Była związana z krakowskim Salwatorem nie tylko poprzez tematykę swoich prac. Aktywnie działała również w Zwierzynieckim Kole Przyjaciół Sztuk Wszelkich. Jej obrazy znajdują się w zbiorach Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych oraz w muzeach w Chrzanowie i Rawiczu.
- 29.10.1858** – w Nowosiólkach na Podolu urodził się Piotr Stachiewicz (zm. 14.04.1938 w Krakowie) – malarz, ilustrator. Tworzył obrazy religijne i historyczne oraz portrety kobiece. Ilustrował powieści H. Sienkiewicza, poezje A. Mickiewicza, M. Konopnickiej oraz bajkę J.I. Kraszewskiego *Dziad i baba*. Był inicjatorem powstania krakowskiego dwutygodnika *Świat*. Przy ul. Wenecja 1 w Krakowie znajduje się tablica upamiętniająca artystów mieszkających w tej kamienicy, m.in. P. Stachiewicza. Jego imieniem nazwano ulicę w dzielnicy Prądnik Biały.

opracowanie: Małgorzata Kosmała

Filia nr 20 / ul. Opolska 37, tel. 797-301-026

„W moim świecie – wystawa” – w godzinach otwarcia biblioteki od 1 do 31 października 2018 roku

Filia nr 21 / Czytelnia Naukowa / ul. Królewska 59, tel. 797-301-022

„Miejsca magiczne – wystawa fotografii Marty Zielińskiej” – w godzinach otwarcia biblioteki od 3 października do 6 listopada 2018 roku

Filia nr 25 / ul. Fałata 2, tel. 797-301-002

„Tkanina słowem malowana, czyli senna bajka o krasnoludkach i drzewach – wystawa tkaniny artystycznej Celiny Kędziery” – w godzinach otwarcia biblioteki od 10 października do 31 grudnia 2018 roku

Filia nr 26 / ul. Komorowskiego 11, tel. 797-301-003

„Iridis – wystawa prac Emilii Gąsienicy-Setlak” – w godzinach otwarcia biblioteki od 11 października do 7 listopada 2018 roku

Filia nr 21 / Wypożyczalnia dla Dorosłych / ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

„Kobieta nie tylko piękną jest...” – w godzinach otwarcia biblioteki od 17 października do 30 listopada 2018 roku

Filia nr 7 / al. Pokoju 33, tel. 12 414-26-01

Opracowanie: Jolanta Oleksa

CZYTAJ I ZAPRENUMERUJ

KWARTALNIK LITERACKI BIBLIOTEKI KRAKÓW

CZAS
LITERATURNY

Aktor, który umiłował poezję – Tadeusz Śliwiak

Urodził się 23 stycznia 1928 r. we Lwowie. W czasie II wojny światowej przebywał w zajętym przez ZSRR, a od 1941 okupowanym przez Niemców Lwowie. Dzieciństwo nie przypominało sielanki, mieszkał w służbowym mieszkaniu rodziców na terenie miejskiej rzeźni. Ojciec pracował tam jako kierownik. W 1947 roku przyjechał w ramach tzw. repatriacji do Warszawy, gdzie uczęszczał do Liceum im. S. Żeromskiego. Podjął próby studiowania medycyny zarówno na Uniwersytecie Warszawskim, jak i Wrocławskim. Ostatecznie przyjechał do Krakowa, aby ukończyć studia w Krakowskiej Państwowej Wyższej Szkole Teatralnej. Już w czasie studiów pracował jako aktor w Teatrze Rapsodycznym w Krakowie, później w Teatrze Poezji. Od 1953 r. występował w Narodowym Starym Teatrze im. H. Modrzejewskiej, po 1960 r. zrezygnował z aktorstwa, ale nie wycofał się z działalności teatralnej. Został kierownikiem literackim w Teatrze Rozmaitości. Z grupą poetów i plastyków utworzył magazyn literacko-artystyczny *Zebra*, którego był redaktorem naczelnym. Działalność również jako kierownik działu poezji w *Życiu Literackim* oraz jako redaktor naczelny w *Magazynie Kulturalnym*. Należał do regionalnej grupy literackiej *Muszyna*, był współzałożycielem i członkiem grupy poetyckiej *Barbarus*. Współpracował z Grupą Poetów i Malarzy *Łazienki* oraz Piwnicą pod Baranami. Zajmował się również programami literackimi w Ra-

diu Kraków. W latach 1962–1967 kierował Redakcją Programów Artystycznych w Telewizji Polskiej w Krakowie, a w okresie 1969–76 był autorem programów dziecięcych w Ośrodku TVP w Krakowie. Należał do ZLP, a od 1985 roku został członkiem Zarządu Głównego. Ostatni etap życia poety nie był łatwy. Zaczynał bowiem mieć problemy ze zdrowiem. Choroba Alzheimera poróżniła go na zawsze z rzeczywistością. 3 grudnia 1994 r. wyszedł po raz ostatni z domu w samym szlafroku. Zmarł tragicznie, potrącony przez tramwaj. Spoczął w Alei Zasłużonych Cmentarza Rakowickiego.

Najważniejsza była dla Tadeusza Śliwiaka poezja. Debiutował za czasów studenckich, na łamach wrocławskiego *Słowa Polskiego*, wierszem *Chaim*. W 1953 r. ukazał się pierwszy tomik poezji *Astrolabium z jodłowego drzewa* (Filia nr 45). Później pojawiają się kolejne książki: *Drugi i ulice, Co dzień umiera jeden bóg, Żabki z Rabki, Żywica, Poemat o miejskiej rzeźni, Lody pana Chmurki, Święty wtorek, Rucho-ma przystań, Widnokres, Rajske wrony, Żabi koncert, Znaki wyobraźni, Totemy, Wiersze wybrane, Dłużnicy nadziei, Solizman, Płonący gołębnik, Chityna, Odmroczenia, Słownik wyrazów świątobczych, Dotyk, Smuga Nadziei*. W konsekwencji Tadeusz Śliwiak jest twórcą 40 tomów poetyckich i książek dla dzieci. Należy pamiętać, że jest również autorem słynnych piosenek śpiewanych przez krakowskich artystów związanych z Piwnicą pod Baranami, w tym

foto: Archiwum rodziny Śliwiaków

słynnej piwnicznej pieśni *Ta nasza młodość*. Poeta zajmował się również tłumaczeniami. Dokonał przekładów z niemieckiego, ukraińskiego i francuskiego. Przetłumaczył poezję rosyjską, w tym teksty Bułata Okudźawy i poezję węgierską. Na jego twórczość świat nie pozostał obojętny – został wielokrotnie wyróżniony, m.in. nagrodą poetycką na Festiwalu Studenckim w Gdańsku (1961), nagrodą m. Krakowa w dziedzinie upowszechniania kultury (1974), nagrodą artystyczną im. Bohaterów Warszawy (1978), nagrodą im. J. Przybosa (1980), Złotym Krzyżem Zasługi (1975), Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski

(1986), Brązowym Medalem „Za zasługi dla obronności kraju” i Odznaką „Zasłużony Działacz Kultury” itp.

Tematem wierszy Tadeusza Śliwiaka było przemijanie. Mimo to poetę charakteryzuje umiłowanie świata. Inspiruje się uczuciami, przyrodą. Motywy miłości i śmierci są chyba najważniejsze dla jego poezji. Balansuje między akceptacją świata, a wspomnieniami z dzieciństwa – z rzeźni, w której była wszechobecna śmierć. Mimo to tęskni za ładem i poszukuje go, często wykorzystując do tego zaskakujące porównania, metafory, czy symbolikę.

Ludmiła Guzowska

Kraków „dał im skrzydła”

Ta tytułowa parafraza zwrotu wziętego z *Pieśni X (Książki pierwszych)* mistrza z Czarnolasu zdaje się dobrze oddawać istotę rzeczy, chodzi bowiem o poetów, których wiersze wyrosły na krakowskiej glebie... Właśnie – wiersze, bo przecież najczęściej nie oni sami. Ich życiorysy mogłyby być niejednokrotnie kanwą interesującego scenariusza; przybyli do królewskiego grodu z rozlicznych zakątków naszego kraju (także z kresów dawnej Rzeczypospolitej) z powodu uwarunkowań rodzinnych, po naukę i z wielu innych przyczyn, a skosztowawszy wody z bijącego tu lirycznego Hippokrene, sięgnęli po pióra. Zwykło się mawiać, iż Kraków promieniuje niepowtarzalną magią, że zachęca do kreatywności, że stąpanie po jego historycznych brukach i przemieszczanie się pośród kamienic, z których niemal każda skrywa jakąś tajemnicę..., krótko mówiąc – poddanie się

jego urokowi i niepowtarzalnemu genius loci czyni z otwartego, wrażliwego człowieka istotą twórczą, „daje mu skrzydła”.

W 1995 roku idea edytowania Poetów Krakowa została zainaugurowana mocnym akcentem, jako że wtedy ukazały się aż trzy tomiki – Krzysztofa Lisowskiego, Stanisława Stabry i Adama Ziemianina. Później opublikowano jeszcze wybory wierszy szesnastu poetów, a ostatni ujrzał światło dzienne w 2014 roku (utwory Tadeusza Śliwiaka wydane w dwudziestą rocznicę śmierci poety). Dla porządku warto przypomnieć lata, w których ukazywały się kolejne edycje pomiędzy wskazanymi datami granicznymi: Jerzy Piątkowski, Andrzej Warzecha (1998), Józef Baran (2000), Henryk Cyganik (2004), Aleksander Jasicki, Krystyna Szłaga, Andrzej K. Torbus (2006), Bronisław Maj, Leszek A. Moczulski (2007), Wojciech Kawiński, Elżbieta Zechenter-Spławińska (2008), Julian Kornhau-

ser, Beata Szymańska (2009), Jerzy Gizella (2010), Alicja Baluch (2013).

dr hab. Marek Karwala
(fragment wstępu)

Poeci Krakowa. Antologia Wstęp i wybór wierszy Marek Karwala, Biblioteka Kraków, Kraków 2018

Żywica

Żywica ma w sobie
coś z wszystkich czterech pór roku
z wiosny ma świeżość
z lata ciepło słońca
światło poważne z jesieni
a zapach świątecznych choinek
łączy ją zimą

jej bliskość jest mi potrzebna
jak uśmiech kochającej
jak spojrzenie psa

zapach żywicy pomieszany z wiatrem
to dobre lekarstwo
od śmierci

tak pachną trumny
i lasy pełne ptaków

Orzech

dokonałem
trepanacji włoskiego orzecha
zobaczyłem że jest rozumny
umie całe drzewo

Tadeusz Śliwiak – wiersze

Umowa z Bogiem

No dobrze Panie Boże
załatwmy do końca
ten interes dla obu stron korzystny przecie
ty dasz mi wielką przestrzeń barw światła i czasu
i głosy ptaków
i szum oceanów
i dodasz zdolność do umiłowania
co miłowanie godne
a ponadto
nie będziesz wzbraniać niczego co ludzkie
a ja ci za to zapłacę po latach
prochu garsteczką
pełną garścią siebie

Co dzień umiera jeden Bóg

Biłem pokłony obejmując ziemię
z czoła ścierałem znak poddanych – błoto
patrzyłem w niebo zalęknionym wzrokiem
w białym obłoku zgadując anioła

przez mroczne gąszcza mitów
szedłem po omacku

ja urodzony na śmierć
ja skazany
na czas
wierzyłem w bogów
uwierzyłem w ludzi

patrzyłem jak wysoko roświetlona przestrzeń
zarosła niebem ludzkiej czci i strachu
otwiera się coraz szerzej
światłem

chwieje się niebo
podparte słupem
kadzidlanych dymów

miniaturki posągów
buddy i mojsesza
smagali handlarze sprzedają
na pamiątkę pobytu
stare imiona
trącą blasku fałszywy
co dzień
umiera
jeden
bóg

Kanonicza

Idę Kanoniczą
z każdym krokiem
coraz wyższy przede mną
Wawel
to kamienne narodowe Świątę
Idę Kanoniczą
okna jak inicjały
za starych ksiąg
portale
jak sceny z Kodeksu Behema
Dotykając starych kamieni
wyczuwam pod palcami chłód
jakim pisze się wieczność
Idę Kanoniczą

idę tak
jakby szewcem moich butów
był poeta

Nie dokończony rękopis

w jakąkolwiek udadzą się stronę
trafią w końcu tam
gdzie zostanie dla nich to jedyne miejsce
nie zastąpią ich zostawione wiersze
choćby były najlepsze
poeci ruszą przed siebie
zwdzone miesiące oświetlą im drogę
dalej już będzie już tylko noc
a świt już ich nie przywita
na stole zostanie nie dokończony rękopis
w którym zawsze jest jeszcze coś do wykreślenia
nikt za nich tego nie robi
i tak już pozostanie
wiersz
i cały świat
ale już nie należący do nich

Wróżenie z róży

Powróż mi różo
wywróż mi różo
poranek z miłą moją w lesie
A my w sen jeszcze owinięci
a pszczoła miód do domu niesie

Wywróż mi różo
podróż wodą
białym okrętem oskrzydłym
płynę do portu Alleluja
gdzie przez dzień cały grają dzwony

Wywróż mi różo
dom spokojny
i sad co chodzi wokół domu
i chociaż mija zieleń jego
to pozostaje złoty owoc

Powróż mi różo
z kolca swego
cierpień nie więcej niż znieść muszę
Różo – tak krótko piękna różo
gdybym mógł – zakląłbym cię w różę

Dom Starego Poety

W domu starego Poety
wisi portret jego jeszcze pięknej żony
i pachnie walerianą
Stary Poeta ma hodowlę wierszy
one są jak złote rybki
welonki i księżycowe
czasem tylko śmigie
parka pirynii
Od kilku lat
jego sublokatorką
jest Śmierć
ale cóż ona
wraca do domu po całodziennej harówce
ani z nią pogadać
wypije filiżankę czarnej kawy
i idzie spać

do skrzypiącej szafy
czasem zadzwoni telefon
w drugim pokoju
ale zanim Poeta podejdzie do słuchawki
telefon przestaje dzwonić
Stary poeta mówi
pewnie ten ktoś myśli że mnie nie ma
Tak – ten ktoś myśli
że już nie ma starego Poety
Stary Poeta buduje zamki z popiołu
ale kiedy wtyka w nie swą chorągiewkę
rozsypuje się zamek
więc próbuje znowu
Przez jego okno wpada dużo jesiennych liści
niekiedy wpadnie list ze świata
wtedy stary Poeta
czyta go i czyta
i na każdy list
odpisuje trzy razy

W młynie wesele

Na ślub nasz oraz na wesele
Posłuży nam ostygły młyn
Nikt mszalnych nie rozlewa win
Nikt świec nie pali w tym kościele

Nie będzie dzwonów – ale za to
Przez dziurkę w dachu wróbli chór
Wyćwierka nam Veni Creator

Przemówi do nas młyński kamień
Łacińskich dobierając słów
Mąką posypie czubki głów
By chleb na stole był przed nami

Potem się zacznie weselisko
I wyjdą myszy z mysich dziur
I gacki zaczną latać nisko

A kiedy noc usłyszysz hałas
Przyjdzie i od tej mącznej mgły
Stanie się biała – całkiem biała
Jak świt

Rodowód

Cofać się w ciemność i ze świecą szukać
znaków mojego rodu
zapisanych
w powietrzu w glinie na drzewach i na skórze
i zająć nad rzekę co patrzyła w oczy
moim pradziadom chwytającym rybę

i zająć do sadu którego już nie ma
i z pni odstukać imion ich sylaby

oni w kamieniu są iskrą zaszytą
– z niej serca mojego oddzielił się płomień

chodzą z koszami otrzaskają śliwy
smakując miody chwałą dobre lato
i opędzają się od złotych os
a owoc dzielą na targ i samogon
na wojny chodzą i na obcej ziemi
śnią sady rajskie i kwitnące łąki

pradziady moi
w śliw zakrzepłym miodzie

Pan wiecznie Młody

Od wielu lat z niecierpliwością oczekuję na huczne otwarcie, po wielkim remoncie, Domu pod Krzyżem, w którym niegdyś swoją siedzibę miał Oddział Teatralny MHMK im. Stanisława Wyspiańskiego. Historia tego zabytkowego domu jest bardzo ciekawa. W średniowieczu był częścią klasztoru św. Ducha i pełnił funkcję szpitala dla ubogich scholarów. W 1474 r. ukończono budowę obecnego budynku, a w XVI w. dobudowano do niego oficynę. Od XVIII w. parafia mariacka prowadziła tutaj przytułek dla ubogich. Na początku XX wieku szczęśliwie uniknął wyburzenia. W 1933 r. Józef Jarema otworzył tu eksperymentalny teatr Cricot. Od 1949 r. obiekt podlega Muzeum Historycznemu Miasta Krakowa, które w 1969 r. otworzyło w tym miejscu muzeum teatralne. W marcu 2008 r. została zamknięta wystawa stała *Dzieje teatru krakowskiego*. Od tego czasu dostęp do kolekcji jest utrudniony.

Często bywam w tej okolicy i do tej pory mogłam podziwiać jedynie fasadę, krucyfik, od którego pochodzi nazwa, piękne drewniane schody na dziedzińcu. W lipcu dotarła do mnie wiadomość o wystawie czasowej! I to o kim? – o Lucjanie Rydlu, najślynniejszym w dziejach literatury polskiej Panu Młodym. Wreszcie, ten owiany nutą tajemniczości budynek otworzył przede mną swoją bramę. Na parterze zachowała się sala gotycka nakryta sklepieniem krzyżowo-żebrowym. W hallu znajduje się tablica z 1594 r., upamiętniająca przebudowę domu.

Wystawa, mająca na celu przybliżenie sylwetki Rydla w 100-lecie śmierci, podzielona została na pięć części, ukazujących zwiedzającym zupełnie nieznaną oblicze poety. Lucjan Rydel to nie tylko pierwowzór postaci z *Wesela*, ale także

Oddział Teatralny MHK – Dom pod Krzyżem, ul. Szpitalna 21, wystawa czynna do 9 grudnia 2018 r.

Tekst i fotografie: Joanna Muniak

Tytus Chałubiński (1820–1889) – przyjaciel góralskich serc

Król Tatr, lekarz, badacz przyrody, popularyzator leczniczych walorów Zakopanego i niestrudzony społecznik. Na jego cześć jedną z przełęczy nazwano *Wrotami Chałubińskiego*. W stolicy Tatr ma swoją ulicę oraz dwa pomniki. Jest patronem Muzeum Tatrzańskiego, a także sanatorium.

Po raz pierwszy Tatry zobaczył w wieku 29 lat. Wiele lat później spędzał w nich każde lato, a nawet rozpoczął budowę własnego domu nazwanego Swoboda. Dla górali ślebo da oznacza wolność. Był współtwórcą Towarzystwa Tatrzańskiego, jednym z założycieli Szkoły Snyckarskiej, szkoły ludowej, pomagał przy powstawaniu Szkoły Koronkarskiej, przyczynił się do otrzymania przez Zakopane statusu Stacji Klimatycznej (uzdrowiska), założył kasę pożyczkową, stłumił epidemię cholery, leczył bezpłatnie górali, budował drogi. Ściągnął pod Tatry wyborne towarzystwo, domy wybudowali m.in. Modrzejewska i Sienkiewicz. Dom Chałubińskich stał się zakopiańskim salonem artystycznym. *Nie ma w Zakopanem, w Tatrach jednej dobrej sprawy, która by nie była przez niego zapoczątkowana lub dokonana* – pisał o Chałubińskim Stanisław Witkiewicz.

Doktor nie pozostawił pamiętników. Wydano tylko listy, w których obszernie opisuje zdarzenia ze swojego życia, ukazały się prace naukowe oraz jedyny utwór literacki *Sześć dni w Tatrach – wycieczka bez programu*. Jest to opis słynnej wyprawy, w której wziął udział ulu-

biony towarzysz Jan Krzeptowski – Sabała, *tatrzański Homer*. Utwór ten, obok *Na przełęczy Witkiewicza*, należy do najślynniejszej klasyki opiewającej Tatry i witalność górali. *Zorganizowałem sobie wycieczkę bez programu, by przeżyć kilka dni w górach* – rzekł Chałubiński i wyruszył z przyjaciółmi na włóczęgę. Wiele razy chodził z nim muzykanci i przewodnicy. Wędrowali z nim gromadą Walery Eljasz, Bronisław Rajchman, ks. Józef Stolarczyk, August Wrześniowski, Mieczysław i Jan Gwalbert Pawlikowscy, Ignacy Baranowski, a także Helena Modrzejewska. Szukał dróg nieznanych, zdobywał szczyty, zbierał próbki do swoich zielników.

W jego pracowitym życiu nie brakowało tragedii (śmierć żony i dzieci). Pozostał na zawsze wśród ludu, który tak ukochał. Jego grób znajduje się na Pękosowym Brzyzku. Monografia Adama Wrzosa to lektura obowiązkowa dla miłośników Tatr i miasta pod Giewontem.

Książka dostępna w Filii nr 5 i 53 Biblioteki Kraków

Joanna Muniak

Wrzosek A., *Tytus Chałubiński: życie, działalność naukowa i społeczna*, Warszawa: Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich, 1970.

GALERIA EKSLIBRISÓW BIBLIOTEKI KRAKÓW

Inny świat

Juliusz Szczęsny Batura jest bardzo płodnym twórcą ekslibrisów, które dedykuje głównie swojej rodzinie. Z wykształcenia matematyk, z zamiłowania i wieloletniej pasji artysta grafik. Znany i ceniony na całym świecie. Brał udział w niezliczonej ilości międzynarodowych i krajowych wystaw, konkursów i biennale ekslibrisu, gdzie został uhonorowany licznymi nagrodami i wyróżnieniami. Ceniony m.in. za świeżość pomysłów artystycznych, swobodę kreski i wysoki poziom wykonania. Posługuje się techniką linorytu.

Wystawa we współpracy z Jackiem Owczarkiem.

Anna Gregorczyk

Filia nr 20
Galeria Ekslibrisu: Inny świat, wystawa prac Juliusza Szczęsnego Batury

**Biblioteka
Kraków**

Biblioteka Kraków

pl. Jana Nowaka-Jeziorańskiego 3

31-154 Kraków

sekretariat tel. 12 61 89 100 (czynny w godz. 8.00–15.30)

e-mail: sekretariat@biblioteka.krakow.pl

Skład i druk: FALL, www.fall.pl, fall@fall.pl

Redakcja: Izabela Ronkiewicz-Bragiel (redaktor naczelna), Paulina Knapik (z-ca redaktora naczelnego), Małgorzata Dzierżymirska, Anna Grychowska, Ludmiła Guzowska, Maria Twardowska-Hadyniak, Małgorzata Kosmala, Małgorzata Koźma, Joanna Muniak, Jolanta Oleksa, Janusz M. Paluch, Maria Mazur-Prokopiuk, Barbara Zajązkowska